

सत्यमेव जयते

महाराष्ट्र शासन

वित्त विभाग

सहायक संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा, पुणे

ग्रामपंचायत - शिंदेवाडी, तालुका - भोर,
जिल्हा - पुणे.

लेखा परीक्षण अहवाल सन - 2020-2021

श्रीषक:

सहाय्यक संचालक,
स्थानिक निधी लेखा परीक्षा, पुणे

परिच्छेद क्रमांक 1 ते 30.
पृष्ठ क्रमांक 1 ते 4).

ग्रामपंचायत : शिंदेवाडी, तालुका : भोर, जिल्हा : पुणे.

लेखा परिक्षण अहवाल सन 2020-2021

जाक्र-स्था-4/ब-1/शापलेपअ/पुणे/ 968

सहायक संचालक,
स्थानिक निधी लेखा परिक्षा, पुणे
दिनांक :- 28/09/2022

प्रति,
मा.सरपंच,
ग्रामपंचायत : शिंदेवाडी,
तालुका : भोर,
जिल्हा - पुणे

महोदय / महोदया,

ग्रामपंचायत शिंदेवाडी, तालुका भोर, जिल्हा पुणेचे सन 2020-2021 या कालावधीचे लेखापरीक्षण श्री. एन.डी.कुलकर्णी, कनिष्ठ लेखापरीक्षक, स्थानिक निधी लेखा परिक्षा, कार्यालय पुणे यांनी महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 140 (1) अन्वये दिनांक 13/05/2022 ते 14/05/2022 या कालावधीत पूर्ण केले आहे.

लेखापरीक्षण कालावधीत ग्रामपंचायतीचे सरपंच व ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी म्हणुन खालील व्यक्ती कार्यरत होत्या.

अ.क्र	पदनाम	नाव	कालावधी
	सरपंच	सौ.शोभा अशोक गोसावी	01/04/2020 ते 22/08/2020
	प्रशासक	श्री.आर.व्ही.चांदगुडे	23/08/2020 ते 09/02/2021
	सरपंच	श्री.अरविंद पंढरीनाथ शिंदे	10/02/2021 ते 31/03/2021
	ग्रामसेवक	श्री.डी.आर.सुरवसे	01/04/2020 ते 31/03/2021

भाग-एक

मागील लेखापरीक्षण

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (हिशेब तपासणी) नियम 1961 मधील नियम क्र.18 (1) प्रमाणे

ग्रामपंचायतीचे मागील लेखा परीक्षण सन 2019-20 अखेर पर्यंत करणेत आलेले आहे. ग्रामपंचायत लेखासंहिता सन 2011 मधील नियम 73(3) व नमुना 30 नुसार ग्रामपंचायतीने लेखापरीक्षण आक्षेप पूर्तता नोंदवही अद्ययावत ठेवणे आवश्यक आहे. परंतु ग्रामपंचायतीने सदर नोंदवही अद्ययावत ठेवलेली नाही.

मागील लेखापरीक्षण अहवालातील प्रलंबित परिच्छेदांची सद्यःस्थिती खालीलप्रमाणे आहे. मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 140 (2) (3) व (4) अन्वये लेखापरीक्षण अहवाल प्राप्त झाल्यापासून 3 महिन्यांच्या आत ग्रामपंचायतीने अहवालातील परिच्छेदांची पूर्तता करावयाची आहे. प्रलंबित सर्व परिच्छेदांची अनुपालन / पूर्तता करून पंचायत समितीमार्फत मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद, पुणे यांची अंतिम मान्यता घ्यावी व अनुपालन मान्य झाल्या बरोबर त्याच्या प्रतीसह सहाय्यक संचालक, स्थानिक निधी लेखापरीक्षा, पुणे यांना कळवावे. तोपर्यंत मागील प्रलंबित परिच्छेद कायम समजण्यात येत आहेत.

खालील तक्त्यानुसार प्रलंबित परिच्छेदांची संख्या खूप मोठी असून ग्रामपंचायतीने लेखापरीक्षा आक्षेपांचे अनुपालन वेळीच करणे आवश्यक आहे.

अ.क्र	लेखा परीक्षण वर्ष	एकुण प्रलंबित परिच्छेद	पूर्तता केलेल्या परिच्छेदांची संख्या	मंजूर केलेले परिच्छेद	मंजुरी पत्र क्र. व दि.	थकित परिच्छेदांची संख्या
1	2012-2013 2013-2014	35	0	0	--	35
2	2014-2015	28	0	0	--	28
3	2015-2016	26	0	0	--	26
4	2016-2017	28	0	0	--	28
5	2017-2018	30	0	0	--	30
6	2018-2019	28	0	0	--	28
7	2019-2020	25	0	0	--	25

भाग दोन

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत हिशेब तपासणी नियम 1961 मधील नियम 18(1) प्रमाणे चालु लेखापरीक्षण - परिच्छेदांचा गोषवारा

महाराष्ट्र स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम मधील कलम 9 व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत हिशेब तपासणी नियम 1961 मधील नियम 17 नुसार

परिच्छेदांच्या गोषवाऱ्याचे विवरणपत्र :-

अ.क्र	प्रकार	परिच्छेद क्रमांक
अ	कायद्याविरुद्ध करण्यात आलेले प्रदान	01 ते 08
ब	कोणत्याही व्यक्तीच्या अक्षम्य हयगयीमुळे किंवा गैरवर्तणुकीमुळे झालेली त्रुटीची किंवा नुकसानाची रक्कम	09 ते 10
क	लेख्यामध्ये दर्शविणे आवश्यक असलेली परंतु न दर्शवलेली रक्कम	निरंक
ड	वरील (अ) (ब) (क) व्यतिरीक्त लेख्यांत आढळून आलेल्या महत्वाच्या अनुचित किंवा नियमबाह्य बाबी.	11 ते 30
इ	लेखापरीक्षकास आवश्यक वाटत असलेला महत्वाचा परिच्छेद	2,3,4,10,22

चालू लेखापरीक्षण

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (हिशेब तपासणी) नियम, 1961 मधील नियम क्र.18 प्रमाणे

परिच्छेद क्रमांक : 01) पंचायतीचा वार्षिक लेखा व मत्ता दायित्व विवरणावरून आर्थिक स्थितीचा गोषवारा:

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता 2011 नियम 26(1) नुसार प्रत्येक ग्रामपंचायतीने, नमुना 3 मधील तसेच शासन वेळोवेळी विहित करेल त्या नमुन्यात, ग्रामपंचायतीच्या जमा-खर्चाचा वार्षिक लेखा आणि संबंधित वित्तीय वर्षाअखेरच्या दिवसाचे मत्ता व दायित्वाचे विवरण नमुना 4 मध्ये तयार करून, दरवर्षी 1 जून रोजी किंवा त्यापूर्वी पंचायत समितीस सादर करील. तसेच नियम 26(2) (एक) ते (सात) नुसार नमूद दस्तऐवज वार्षिक लेखासोबत जोडण्यात येतील. सदरचे वार्षिक लेखे आणि मत्ता व दायित्वाचे विवरण ग्रामसभेला सादर करण्यात येऊन त्यावर चर्चा करण्यात येईल आणि सरपंच व सचिव ग्रामसभेच्या आदेशाची नोंद घेतील व त्यांचे पालन करतील, अशी तरतूद आहे. त्यानुसार ग्रामपंचायतीने कार्यवाही केलेले वार्षिक लेखे आणि मत्ता व दायित्व विवरण लेखापरीक्षणास दर्शविलेले आहे. लेखापरीक्षणासाठी सादर केलेले जमा - खर्च विवरण व इतर अनुषंगिक अभिलेखांवरून दिनांक 31/03/2021 रोजीचा ग्रामनिधी, पाणीपुरवठा व इतर निधीच्या आर्थिक स्थितीचा गोषवारा खालील प्रमाणे नमूद करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा संहिता, 2011 चा नियम 26 (1) (नमुना-4)

(अ) ग्रामपंचायतीचे मत्ता व दायित्वे दिनांक 31/03/2021 अखेरचे

दायित्व	रक्कम (रुपये)	मत्ता	रक्कम (रुपये)
14 वित्त आयोग अखर्चित अनुदान	525239.00	ग्रामनिधी अखेर शिल्लक	1739765.00
15 वि आयोग अखर्चित अनुदान	757493.00	पाणी पुरवठा अखेर शिल्लक	70031.00
15%मागासवर्गीयखर्च करणे बाकी	366446.00	14विआयोग अखर्चित अनुदान	525239.00
	0	15विआयोग अखर्चित अनुदान	757493.00
मत्ता अधिक्य	5533150.00	करांची थकवाकी	4089800.00
एकुण एकदंर	7182328.00	एकुण एकदंर	7182328.00

ब) ग्रामपंचायतीच्या मागील दोन वर्ष व चालू वर्षातील जमा व खर्चाची आकडेवारी खालीलप्रमाणे आहे.

1.ग्रामनिधी

वित्तीय वर्ष	उत्पन्न	खर्च
2018-19	--	--
2019-20	--	--
2020-21	3081641	1569225
एकुण-	3081641	1569225
सरासरी-	3081641	1569225

(2) इतर शासकिय अनुदान / निधी / जमा व खर्च तपशील -

अ.क्र.	निधी /योजना	2020-2021	
		जमा	खर्च
1	14 वा वित्त आयोग	1863202	1337963
2	15 वा वित्त आयोग	757493	0

वरील तक्ता (अ) व (ब) चे अवलोकन केले असता ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न खर्चापेक्षा रुपये 1512416/- ने जादा आढळले. तसेच मत्ता दायित्वापेक्षा रुपये 5533150/- ने जादा आढळली. तथापि, घरपट्टी व पाणीपट्टीची येणे बाकी असलेली थकवाकीची रक्कम, तसेच इतर तत्सम येणे बाकी असलेल्या रकम/रकमा जोपावेतो संपूर्ण वसूल होत नाही, तोपर्यंत त्या रकमेला ख-या अर्थाने मत्ता म्हणता येणार नाही. त्यामुळे सदर येणे असलेले तथापि वसूल न

केलेले उत्पन्न लवकरात लवकर वसूल करून ख-या अर्थाने मत्ता वाढविणे गरजेचे आहे. यावरून ग्रामपंचायतीची आर्थिक स्थिती समाधानकारक आहे.

ग्राम विकास विभाग, शासन परिपत्रक क्रमांक चौविआ-2015/प्र.क्र.107/वित-4, दिनांक 1 फेब्रुवारी, 2016 नुसार ग्रामपंचायतीची आर्थिक स्थिती सुधारण्याकरिता / स्वउत्पन्नात वाढ करणे साठी खालील उपाययोजना सूचविण्यात येत आहेत.

- 1) मुंबई ग्राम पंचायत अधिनियम 1958 मध्ये ग्राम पंचायतीची कर व करेतर उत्पन्नाची साधने विहित केली आहेत. सदर बाबी व जिल्ह्यातील वस्तुस्थिती लक्षात घेऊन उत्पन्नात वाढ करण्याबाबत सखोल विचार केला गेला पाहिजे.
- 2) मुंबई ग्राम पंचायत अधिनियम 1958 कलम 124 व महाराष्ट्र ग्राम पंचायत कर व फी नियम 1960 मधील नियम 17 नुसार कर आकारणी यादीची दर 4 वर्षांतून फेरआकारणी पूर्णपणे केली पाहिजे. तसेच नियमात नमूद केलेल्या कमाल दराच्या अधिन राहून सातत्याने कर आकारणी दरात वाढ करून व त्याप्रमाणे वसूली करून ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न वाढविले पाहिजे.
- 3) पाणीपुरवठा योजना स्वयंपूर्ण करण्यासाठी विशेष पाणीपट्टीचे दराबाबत आढावा घेऊन आवश्यकतेनुसार दरामध्ये सुधारणा करणे आवश्यक आहे.
- 4) जमीन महसूल, मुद्रांक शुल्क, गौण खनिज इत्यादी सारख्या शासनाकडून मिळणा-या स्वउत्पन्नाच्या बाबतीत नियमित पाठपुरावा करणे आवश्यक आहे.
- 5) ग्रामपंचायतीच्या कायमस्वरूपी उत्पन्नासाठी व्यावसायिक गाळे व तत्सम साधने निर्माण करणे, सदर गाळे बाजारभावानुसार भाड्याने देणे, गाळे भाड्यात दरवर्षी ठराविक वाढ करणे, वेळोवेळी करांची नियमोचित फेरआकारणी करणे व या कराची वसूली 100 टक्के करून थकबाकी राहणार नाही, याची दक्षता घेऊन व खर्चात काटकसरीच्या धोरणाचा अवलंब करून ग्रामपंचायतीच्या आर्थिक स्थितीमध्ये सुधारणा होईल, अशा सर्व उपाययोजना करणे आवश्यक आहे.
- 6) जमा व खर्चाचा परस्पर संबंध तपासून खर्चावर नियंत्रण ठेवणे आवश्यक आहे.
- 7) खर्चात बचत करणे आवश्यक आहे.

परिच्छेद क्रमांक: 02) ग्रामपंचायतीचे वार्षिक लेखे प्रमाणीकरणाबाबत:

ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक एमएएस-2013 / प्र.क्र.14 / वित-6, दिनांक 5/10/2013 नुसार सर्व ग्रामपंचायतींनी त्यांचे लेखे मॉडेल अकाऊन्टिंग सिस्टीम (MAS) मधील 1 ते 8 नमुन्यात ठेवणे आवश्यक आहे. त्यानुसार ग्रामपंचायतीने सदर आर्थिक वर्षाचे वार्षिक लेखे ठेवले नाहीत.

प्रमाणीकरण:- ग्रामपंचायतीचे सदर आर्थिक वर्षाचे वार्षिक लेखे प्रमाणीत करता येत नाहीत.

परिच्छेद क्रं : 03) अर्थसंकल्पीय तरतूदीपेक्षा जादा/शिवाय केलेल्या खर्चाबाबत :

लेखापरीक्षण कालावधीत सन 2020-21 या वर्षाचे मंजूर अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रक लेखापरीक्षणास उपलब्ध न झाल्याने उपरोक्त कालावधीत तरतूदीपेक्षा जादा खर्च झाला किंवा कसे? हे समजू शकले नाही. मुंबई ग्रामपंचायत अंदाजपत्रक व हिशोब नियम 1959 चे नियम 4(2) (पुनर्विनियोजन विवरणपत्रकाआधारे) नुसार अधिक खर्च मंजूर करून घेतला नसल्याने सदर कालावधीचे मंजूर अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रकाचे विवरणपत्र उपलब्ध करून लेखापरीक्षणास दाखवावे व अंदाजपत्रकातील तरतूदीप्रमाणे खर्च केला असल्याची खात्री पटविणे आवश्यक आहे.

परिच्छेद क्रमांक: 04) ग्रामनिधीच्या शिल्लकेचा बँक खात्यातील शिल्लकेशी ताळमेळ न घेणे :

ग्रामनिधी रोख नोंदवहीच्या दिनांक 31/3/2021 शिल्लकेची व बँक पासबुक मधील दि. 31/03/2021 शिल्लकेची तपासणी केली असता र.रु.345614/- एवढ्या रकमेची तफावत असल्याचे निदर्शनास आले. ग्रामपंचायतीने वित्तीय सालात धनादेशाने केलेल्या जमा खर्च व्यवहाराचा नोंदवही अधारे व बँक पास बुक / स्करोल सह ताळमेळ घेवून वित्तीय सालात अखेरीस बँकेची शिल्लक व पासबुक मधील 31/3/2021 ची शिल्लकेची पडताळणी

केलेबाबत व त्यातील चुटीबाबत किर्दीस मेळ दर्शवून सत्यता निदर्शनास आणणे आवश्यक असता सचिव या नात्याने संबंधीत व्यक्तीने तसे केलेले नाही सदर बाब नियम बाहय आहे. ग्रामपंचायतीकडील खालीलप्रमाणे बँकपासबुक व किर्द शिल्लकेबाबत तफावत असल्याचे दिसून आले.

अ.क्र.	वित्तीय वर्ष	बँक खाते क्रमांक	रोखवहीमधील शिल्लक दि.31/3/2021	बँक खात्यातील शिल्लक दि.31/3/2021	तफावत
1	2020-2021	1491	1739765	1394151	345614
एकूण			1739765	1394151	345614

परिच्छेद क्रमांक: 05) नियमबाहय अधिक रोख रक्कम हाती बाळगणे

मुंबई ग्रामपंचायत (ग्रामनिधीची अभिरक्षा व गुंतवणूक) नियम 1959 चे नियम 2 अन्वये ग्रामपंचायतीस मिळालेल्या सर्व निधी व त्यावेळी अंमलात असलेल्या कोणत्याही विधीच्या उपबंधान्वये तिला उपर्जित होणाऱ्या सर्व रक्कमा, ग्रामपंचायतीला मिळालेल्या दिनांकापासून 7 दिवसांच्या आत ग्रामनिधीत जमा करण्यात येतील असे नमुद करण्यात आले आहे.

मुंबई ग्रामपंचायत (मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 मधील कलम 57 (3) (ड) नुसार ग्रामपंचायतीच्या आकस्मिक खर्चासाठी एकावेळी रु. 150/- पेक्षा अधिक नसेल इतकी रक्कम व मुंबई ग्रामपंचायत (ग्रामनिधीची अभिरक्षा व गुंतवणूक) नियम 1959 मधील 3 (1) नुसार ग्रामपंचायतीस तिच्या चिटणीसास चालू खर्च भागविण्यास वाजवी किंमतीत विकण्यात येणाऱ्या मालाची दुकाने चालविणाऱ्या पंचायतीच्या बाबतीत रु. 500/- पेक्षा अधिक नसेल इतकी व इतर ग्रामपंचायतीच्या बाबतीत रु. 150/- पेक्षा अधिक नसेल इतकी कायमस्वरुपाची आगाऊ रक्कम ठेवण्याची तरतूद असताना त्यापेक्षा जास्त रक्कम नियमबाह्यरित्या हाती बाळगली आहे. सदर नियमबाहयतेबाबत साधार अनुपालन सादर करण्यात यावे.

परिच्छेद क्रमांक: 06) साहित्य खरेदीतील अनियमितता :

1) महाराष्ट्र शासन शासन निर्णय क्रमांक : भांखस-2014 / प्र.क्र.82/ भाग-III/उद्योग-4, दिनांक : 1 डिसेंबर 2016 नुसार दिनांक : 01/12/2016 नंतर करण्यात येणारी कोणतीही खरेदी प्रक्रिया ही सदर शासन निर्णयातील उपपरिच्छेद 9 नियम पुस्तकेच्या परिच्छेद 3.2.3 मध्ये नमूद केल्यालेल्या कार्यपध्दतीनुसार रु. 3 लाखापयंतच्या खरेदीसाठी विहित मार्गाने दरपत्रके मागवून खरेदी करणे आवश्यक होते. तथापि, त्या वस्तूचे एका आर्थिक वर्षात दरपत्रकाच्या माध्यमातून करण्यात आलेल्या खरेदीचे एकूण मूल्य रुपये 3,00,000/- पेक्षा जास्त नसावे, याचे खरेदीदार विभागाने काटेकोर पालन करणे आवश्यक आहे.

2) उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय क्रमांक भांखस 2016/प्र.क्र.215/उद्योग-4, दि.24.8.2017 नुसार केंद्र शासनाने विकसित केलेल्या गव्हर्नमेंट ई मार्केट प्लेस (Gem) पोर्टलची कार्यपध्दती राज्य शासनास वस्तू व सेवा खरेदीसाठी स्वीकृत केलेली आहे. ग्रामपंचायतीने त्यानुसार Gem पोर्टलवरून खरेदी प्रक्रिया करणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

3) केंद्रीय वस्तु व सेवा कर अधिनियम 2017 चे कलम -51, महाराष्ट्र वस्तु व सेवा कर अधिनियम 2017 व महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक संकिर्ण-2018/प्र.क्र.144/2018/कोषा-प्रशा-5 दिनांक 28 सप्टेंबर 2018 अनुसार दिनांक 1 ऑक्टोबर 2018 पासून वस्तु किंवा सेवा अथवा दोन्ही यांच्या पुरवठ्यासाठी करावयाच्या प्रदानावेळी जर सदरहू पुरवठ्याची संविदा करपात्र वस्तु किंवा सेवा अथवा दोन्हीच्या संदर्भात असेल व त्या संविदेचे मूल्य रुपये 250000/- रकमेच्या वर असल्यास अशी वजावट करणे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. तसेच सदर शासन निर्णयातील अ.क्र. 3 अनुसार दिनांक 1 ऑक्टोबर 2018 पुर्वी करण्यात आलेल्या संविदाच्या बाबतीत देखील टीडीएस च्या तरतुदी लागू करणेत आलेल्या आहेत. ग्रामपंचायतीने उपरोक्त साहित्य खरेदीमधील बाबींसाठी खरेदीमध्ये 2 टक्के जीएसटी/टीडीएस कपात करणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

निधी	प.क्र.	दिनांक	रक्कम रुपये	तपशिल
गागनिधी	09	7.4.20	8000	सावं.आरोग्य सादील,दुर्वा एंटरप्रायजेस
--/--	12	2.5.20	6308	पा.पु.साहित्य खरेदी,पांगारे अँयो एजन्सी
--/--	26	28.5.20	13216	कोरोना किट खरेदी,मल्टीस्टार टेक.
--/--	27	--/--	12000	गटार दुरुस्ती,सत्यहरी एंटरप्रायजेस
--/--	33	1.6.20	9000	संगणक सादील,स्वाती सुनिल शिंदे
--/--	43	11.6.20	14533	पा.पु.साहित्य खरेदी,दत्त एंटरप्रायजेस
--/--	65	7.8.20	39998	पा.पु.साहित्य खरेदी,समाट सेल्स
--/--	89	17.8.20	14500	पा.पु.साहित्य खरेदी,सिध्दीविनायक
--/--	90	--/--	12000	पा.पु.साहित्य खरेदी,सिध्दीविनायक
--/--	91	--/--	21600	एलईडी दिवे खरेदी,दुर्वा एंटरप्रायजेस
--/--	104	17.10.20	8185	पा.पु.दुरुस्ती,सत्यहरी एंटरप्रायजेस
--/--	134	5.2.21	12360	ऑफीस सादील,साई ट्रेडर्स
--/--	140	--/--	9100	इलेक्ट्रिक दुरुस्ती,गुरुदत्त इंजिनिअरिंग
--/--	144	--/--	30500	कोरोना साहित्य खरेदी,दुर्वा एंटरप्रायजेस
--/--	149	3.3.21	10600	जेसीबी भाडे,सखाराम बडवे
--/--	155	--/--	6382	दिवाबती सादील,आयजी हार्डवेअर
--/--	163	18.3.21	1050	जेसीबी भाडे,पार्थ ट्रान्सपोर्ट
--/--	165	--/--	30000	15%मा.व.खर्च,पत्रे खरेदी,सावित्री साठे
पाणीपुरवठा	05	18.3.21	5065	दिवाबती सादील,श्रीकृष्ण महावीर
--/--	07	--/--	3700	इले.दुरुस्ती,संगम इले.
एकूण			268097	

परिच्छेद क्रमांक: 07) पाणी पुरवठा जमा व खर्चाबाबत :

ग्रामपंचायतीच्या पाणीपुरवठाबाबत खालीलप्रमाणे पाणीपट्टीची जमा व पाणीपुरवठावर खर्च झाला आहे.

वित्तीय वर्ष	जमा रक्कम रुपये	खर्च रक्कम रुपये	जादा खर्च रक्कम रुपये
2020-2021	113670	128712	15042
एकूण	113670	128712	15042

उपरोक्त जमा खर्चाच्या तपशिलावरून असे दिसून येते की संबंधित ग्रामपंचायतीच्या जमा पाणीपट्टी पेक्षा पाणीपुरवठ्याचा खर्च जादा असल्याने ग्रामपंचायतींना अन्य निधीमधून नियमबाह्यरित्या खर्च केल्याचे दिसून येते. सदर बाबतीत पाणीपट्टीची वसुलीच टक्केवारी वाढविणेबाबत कार्यवाही होणे आवश्यक आहे.

परिच्छेद क्रमांक: 08) टी. सी. एल. खरेदीबाबत :

विषयांकित बाबत, लेखापरीक्षण वर्षात पंचायतीने खालीलप्रमाणे खर्च केला आहे.

वित्तीय वर्ष	निधीचा तपशिल	खर्च रक्कम रुपये	तपशिल
2020-2021	पाणीपुरवठा	19947	टीसीएल खरेदी

1) खरेदी केलेल्या टी.सी.एल मध्ये 33% क्लोरीनचे प्रमाण असल्याबाबत प्राधिकृत अधिका-याचे प्रमाणपत्र प्रमाणकासोबत आढळून आलेले नाही.

2) टी.सी.एल खरेदीची नोंद नमुना नं. 15 (साठा नोंदवही) मध्ये घेणे आवश्यक असताना तसे केल्याचे आढळून आले नाही.

3) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग, शासन निर्णय क्रमांक भाखसं-2014/प्र.क्र 82/भाग III /उद्योग-4, दि. 1.12.2016 नुसार रुपये 5000/- पेक्षा जास्त परंतु 3,00,000/- पर्यंतच्या साहित्याची खरेदी दरपत्रके मागवून आणि रुपये 3,00,000/- पुढील साहित्य खरेदी करण्यासाठी ई निविदा कार्यप्रणालीचा अवलंब करणे शासकीय कार्यालयांना बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. त्यानुसार नियमांचित कार्यवाही नाही.

महाराष्ट्र स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम 1930 चे कलम 9 व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत हिशोब तपासणी नियम 1961 मधील नियम 17 नुसार "ब" वर्गीकरणाचे परिच्छेद

परिच्छेद क्रमांक : 09) ग्रामनिधीतून केलेल्या विकास कामांबाबत :

पंचायतीने सन 2020-21 या कालावधीत ग्रामनिधीतून खाली नमूद बांधकामे केलेली आहेत.

अ.क्र.	सन	बांधकामाचे नांव	भक्तेदाराचे नांव	कामावरील खर्च	मुल्यांकन रक्कम
विवरणपत्र क्रमांक 11 नुसार					

अहवाल वर्षात ग्रामपंचायतीने ग्रामनिधी तसेच विविध योजनांमधून केलेल्या विकास कामांचा तपशिल दर्शविणारे विवरणपत्र क्रमांक 11 पंचायतीने लेखापरीक्षणास सादर केलेला असून सदर विवरणपत्र या अहवालासोबत संलग्न करण्यात आलेले आहे. सदर विवरणपत्रानुसार पंचायतीने अहवाल वर्षात विकासकामांकरिता एकूण र.रु.3,77,111/- खर्च केलेला आहे.

सदर खर्चावरील लेखा परीक्षणाचे अभिप्राय खालील प्रमाणे आहेत.

- 1) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 नियम 56(1) नुसार रु. 50000/- पेक्षा अधिक खर्चाच्या प्रत्येक बांधकामासाठी निविदा मागविणे बंधनकारक आहे. त्यानुसार अहवाल वर्षात कार्यवाही न करता विवरणपत्र क्रमांक 11 मध्ये नमूद कामे पंचायतीने स्वतः केलेली आहेत.
- 2) विवरणपत्रात नमूद केलेली कामे ही पंचायतीने स्वतःच्या मालकीच्या जागेत केली असले बाबत 7/12 उतारे तपासणीस मिळाले नाही. तसेच पूर्ण नवीन कामाच्या नोंदी स्थावर मालमता नोंदवही व रस्ता नोंदवही न.नं. 22 व 23 मध्ये घेण्यात आल्या असल्याबाबत सदर नोंदवह्या उपलब्ध करून पुर्तता दर्शवावी.
- 3) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 नियम 53(1) नुसार प्रकल्प नोंदवही ठेवणे आवश्यक असताना त्यानुसार कार्यवाही करण्यात आलेली नाही.
- 4) सदर बांधकामाकरिता विविध प्रकारचे बांधकाम साहित्य खरेदी करण्यात आले असून, सदर खरेदी करण्यात आलेले साहित्य हे योग्य दर्जाचे व गुणवत्तेचे असल्याबाबत प्रयोग शाळेचा तपासणी अहवाल नसल्यामुळे वापरण्यात आलेले साहित्य योग्य दर्जाचे आहे असे म्हणता येत नाही. तरी याबाबत प्रयोग शाळेचा तपासणी अहवाल उपलब्ध करून पुर्तता दर्शवावी.
- 5) जिल्हा दरसुची/राज्य दरसुची लेखापरीक्षणास उपलब्ध न झाल्यामुळे अंदाजपत्रकीय दरांच्या व प्रदान केलेल्या दरांच्या अचुकतेची तपासणी लेखापरीक्षणात करता आली नाही. दरसुचीनुसार सदर कामांचे बाबनिहाय मुळ दर व त्यानुसार केलेले दरविश्लेषण अचुक असलेबाबत साधार खात्री लेखापरीक्षणास करता आली नाही.
- 6) महाराष्ट्र जिल्हा परिषदा व पंचायत समित्या लेखासंहिता 1968 चे नियम 168(1)(क) नुसार तांत्रिक अधिकारी यांनी कामाची तपासणी करणे आवश्यक असताना कामांची तपासणी केल्याचे लेखापरीक्षणात आढळून आले नाही.
- 7) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्रमांक- भाखसं-201/प्र.क्र 82/भाग-3/उद्योग-4, दि.01 डिसेंबर 2016 नुसार रुपये 5000 (एका आर्थिक वर्षात जास्तीत जास्त रक्कम रुपये 50000 पर्यंत) पेक्षा जास्त परंतु

- 3000000 पर्यंतच्या साहित्याची खरेदी दरपत्रके मागवून आणि रुपये 3000000 पुढील साहित्य खरेदी मूल्यमात्र जर्जिर निविदा व हे निविदा मागवून करणे बांधकामाक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही
- 8) वैदेशीय वस्तु व सेवा कर अधिनियम 2017 चे कलम 51, महाराष्ट्र वस्तु व सेवा कर अधिनियम 2017 व महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक सवि.क. 2018/प्र.क्र. 144/2018/कोषा-प्रशा-5 दिनांक 28 सप्टेंबर 2018 अन्वये दिनांक 1 ऑक्टोबर 2018 पासून वस्तु किंवा सेवा अथवा दोन्ही यांच्या पुर्वठ्यामाती करानुषंगी प्रदानावेली जम मदत म्हू पुर्वठ्याची संविदा करपावर वस्तु किंवा सेवा अथवा दोन्हीच्या संदर्भात असेल व त्या संविदेचे मूल्य रुपये 2500000/- एकूटच्या वर असल्यास अशी वजावट करणे बांधकामाक करण्यात आलेले आहे तसेच सदर शासन निर्णयानुसार अ.क्र. 3 अन्वये दिनांक 1 ऑक्टोबर 2018 पूर्वी करण्यात आलेल्या संविदाच्या बाबतीत देखील टिडीएम च्या वस्तुची लागू करण्यात आलेल्या आहेत यामुळे शासनाच्या उरोक्त साहित्य खरेदीमाती बाबीमाती खरेदीमाती 2 टक्के जीएसटी/टिडीएम कपात करणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही
- 9) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासाहित्य 2011 नियम 61(ग) नुसार बांधकामांच्या खर्चाचे देयक नमुना 23(ख) मध्ये तयार करून प्रदान करणे आवश्यक असतांना त्यानुसार विहित नमुन्यात देयक तयार करण्यात आलेले नाही.
- 10) आयकर अधिनियम 1961 कलम 194 सी नुसार दि. 01/07/2010 पासून ठेकेदार व उपठेकेदारास एकावेली प्रदान रु. 30,000/- व वार्षिक प्रदान रु. 75,000/- असेल तेव्हा अनुक्रमे 2 % (संस्थात्मक) व 1 % (वैयक्तिक नावे) या दराने आयकर कपात करणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.
- 11) कामगार विमा- शासन निर्णय वित्त विभाग क्रं. विकास/1098/प्रक्र. 2889/शासन हमी दिनांक 19/8/1998 विमा संचालक महाराष्ट्र राज्य मुंबई यांचे पत्र जा.क्रं. प्राविनिय/2300/ सहविमा /सांवावि/ संकीर्ण/फ दिनांक 20/4/2001 व समक्रमांकाचे शासन परिपत्रक दिनांक 8मे 2002 अन्वये वित्त विभागाच्या आदेशान्वये कंत्राटी कामाच्या 0.50 टक्के विमा वसूल करून शासन खाती भरणा करणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.
- 12) उपकर- शासन निर्णय क्रं. उद्योग,उर्जा व कामगार विभाग क्रं. बीसीए/2009/प्रक्र/108/कामगार/7अ दिनांक 17 जुन 2010 नुसार 1% उपकर वसूल करून कामगार कल्याण मंडळाकडे जमा करणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.
- 13) रॉयल्टी- महाराष्ट्र शासन महसुल व वन विभाग मंत्रालय मुंबई शासन निर्णय क्रं. गौखनि/10/1009/ प्रक्र209 ख दिनांक 11/2/2010 ऐवजी महसुल व वनविभाग अधिसूचना दिनांक 11/5/2015 अन्वये प्रति घमी रुपये 141.34 प्रमाणे गौण खनिजाची रक्कम संबंधित मक्तेदार यांचेकडून रक्कम वसूल करणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

उपरोक्त बाबींच्या पूर्तते अभावी खर्च र.रु.3,77,111/- लेखा परीक्षणात आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत आहे.

परिच्छेद क्रमांक: 10) चौदावा वित्त आयोगातून केलेल्या बांधकामांबाबत :

चौदावा वित्त आयोग योजनेतून खालील प्रमाणे विकास कामे करण्यात आलेली आहेत.

अ.क्रं.	सन	बांधकामाचे नांव	मक्तेदाराचे नांव	कामावरील खर्च रक्कम रुपये	मुल्यांकन रक्कम रुपये
1	2020-2021	फिल्टर प्लॅट करणे	जे.सी.एंटर.	298185	299040
2	2020-2021	दलितवस्तीत गटार दुरुस्ती	--/--	65800	69549
एकूण				363985	368589

सदर खर्चाबाबत खालील प्रमाणे अभिप्राय देण्यात येत आहेत.

- 1) महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक जीपीडीपी-2015/प्र.क्र.38/पं.रा.-6 दिनांक 4-11-2015 नुसार आमचा गाव आमचा विकास अंतर्गत ग्रामपंचायत विकास आराखडा चौदावा वित्त आयोग कालावधीकरीता म्हणजेच आर्थिक वर्ष सन 2015-16 ते 2020-2120 करीता पंचवार्षिक बृहत विकास आराखडा व

दरवधी वार्षिक कृती आराखडा तयार करणे आवश्यक आहे. सदर पंचवार्षिक मंजूर आराखडा व वार्षिक कृती आराखडा मुख्यपती तपासणीस उपलब्ध न झाल्यामुळे 14 वा वित्त आयोग योजनेतून उपरोक्त प्रमाणे केलेल्या बाबींचा पंचवार्षिक बृहत विकास आराखडा व वार्षिक कृती आराखड्यात समावेश असलेबाबत खात्री लेखापरीक्षणास करता आलेली नाही. तसेच सदर साहित्य खरेदीस मजुरी दिलेबाबतचे तांत्रिक पडताळणी समितीची मजुरीचे आदेश तपासणीस उपलब्ध झाले नाही. तरी पंचवार्षिक आराखडा, तालुकास्तरीय तांत्रिक समितीचे आदेश तसेच ग्रामसभा इतिवृत उपलब्ध करून सदर योजनांना/बाबींना मान्यता असलेबाबत साधार खात्री पटवावी.

2) केंद्रीय वस्तु व सेवा कर अधिनियम 2017 चे कलम -51, महाराष्ट्र वस्तु व सेवा कर अधिनियम 2017 व महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक संकिर्ण-2018/प्र.क्र.144/2018/कोषा-पशा-5 दिनांक 28 सप्टेंबर 2018 अनुसार दिनांक 1 ऑक्टोबर 2018 पासून वस्तु किंवा सेवा अथवा दोन्ही याच्या पुरवठ्यासाठी करावयाच्या पदानावेळी जर सदरहू पुरवठ्याची संविदा करपाच वस्तु किंवा सेवा अथवा दोन्हीच्या संदर्भात असेल व त्या संविदेचे मुख्य रूपये 250000/- रकमेच्या वर असल्यास अशी वजावट करणे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. तसेच सदर शासन निर्णयातील अ.क्र. 3 अनुसार दिनांक 1 ऑक्टोबर 2018 पुर्वी करण्यात आलेल्या संविदाच्या बाबतीत देखील टिडीएस च्या तरतुदी लागू करणेत आलेल्या आहेत. ग्रामपंचायतीने उपरोक्त साहित्य खरेदीमधील बाबींसाठी खरेदीमध्ये 2 टक्के जीएसटी/टीडीएस कपात करणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

3) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 नियम 56(1) नुसार रु. 50000/- पेक्षा अधिक खर्चासाठी निविदा मागविणे बंधनकारक आहे परंतु त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

4) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्रमांक- भाखसं-201/प्र.क्र.82/भाग-3/उद्योग-4, दि.01 डिसेंबर 2016 नुसार रूपये 5000 (एका आर्थिक वर्षात जास्तीत जास्त रक्कम रूपये 50000 पर्यंत) पेक्षा जास्त परंतु 300000 पर्यंतच्या साहित्याची खरेदी दरपत्रके मागवून आणि रूपये 300000 पुढील साहित्य खरेदी वृत्तपत्रात जाहिर निविदा व ई-निविदा मागवून करणे बंधनकारक असताना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

5) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 नियम 61(ग) नुसार बांधकामांच्या खर्चाचे देयक नमुना 23(ख) मध्ये तयार करून प्रदान करणे आवश्यक असताना त्यानुसार विहित नमुन्यात देयक तयार करण्यात आलेले नाही.

6) विवरणपत्रात नमुद केलेली कामे ही पंचायतीने स्वतःच्या मालकीच्या जागेत केली असले बाबत 7/12 उतारे तपासणीस मिळाले नाही. तसेच पूर्ण नवीन कामाच्या नोंदी स्थावर मालमता नोंदवही व रस्ता नोंदवही न.नं. 22 व 23 मधे घेण्यात आल्या असल्याबाबत सदर नोंदवह्या उपलब्ध करून पुर्तता दर्शवावी.

7) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 नियम 53(1) नुसार प्रकल्प नोंदवही ठेवणे आवश्यक असताना त्यानुसार कार्यवाही करण्यात आलेली नाही.

8) सदर बांधकामाकरिता विविध प्रकारचे बांधकाम साहित्य खरेदी करण्यात आले असून, सदर खरेदी करण्यात आलेले साहित्य हे योग्य दर्जाचे व गुणवत्तेचे असल्याबाबत प्रयोग शाळेचा तपासणी अहवाल नसल्यामुळे वापरण्यात आलेले साहित्य योग्य दर्जाचे आहे असे म्हणता येत नाही.तरी याबाबत प्रयोग शाळेचा तपासणी अहवाल उपलब्ध करून पुर्तता दर्शवावी.

9) जिल्हा दरसुची/राज्य दरसुची लेखापरीक्षणास उपलब्ध न झाल्यामुळे अंदाजपत्रकीय दरांच्या व प्रदान केलेल्या दरांच्या अचुकतेची तपासणी लेखापरीक्षणात करता आली नाही. दरसुचीनुसार सदर कामांचे बाबनिहाय मुळ दर व त्यानुसार केलेले दरविश्लेषण अचुक असलेबाबत साधार खात्री पटवावी.

10) आयकर अधिनियम 1961 कलम 194 सी नुसार दि. 01/07/2010 पासून ठेकेदार व उपठेकेदारास एकावेळी प्रदान रु. 30,000/- व वार्षिक प्रदान रु. 75,000/- असेल तेव्हा अनुक्रमे 2 % (संस्थात्मक) व 1 % (वैयक्तिक नावे) या दराने आयकर कपात करणे आवश्यक आहे.

11) सार्वजनिक बांधकाम विभाग शासन निर्णय बीडीजी/2005/प्र.क्र.324/इमा.2, दि. 03/03/2006 मधील मुद्दा क्र. 4 नुसार मुख्यवर्धित कर अधिनियमानुसार नोंदणीकृत ठेकेदाराच्या देयकातून अधिसूचना क्र. व्हीएटी -1505/सीआर

- 13) काराधन-1 दि 01/04/2005 व अधिसूचना क्र जेजी एचक्यू/बीएटी 2005/57 दि 04/04/2012 नुसार 01/04/12 पासून मूल्यवर्धित कर 5 % वसूल करणे बंधनकारक आहे.
- 12) कामगार विभा. शासन निर्णय वित्त विभाग क्र विकास/298/प्र.क. 2889/शासन हमी दिनांक 19/08/1998 वित्त संचालक महाराष्ट्र राज्य मुंबई वॉर्षे एच आ क्र अधिनियम/2300 सधिनियम साबाबि सकीर्णक दिनांक 20/04/2001 व समकामांकाचे शासन परिपत्रक दिनांक 8मे 2002 अन्वये वित्त विभागाच्या आदेशान्वये कराची कामाच्या 0.50 टक्के उपकर वसूल करून कामगार कल्याण मंडळाकडे जमा करणे आवश्यक आहे.
- 13) उपकर- शासन निर्णय क्र उद्योग,उर्जा व कामगार विभाग क्र बीटीए/2009/प्र.क.108/कामगार उ दिनांक 10 जुन 2010 नुसार 0.90 % उपकर वसूल करून कामगार कल्याण मंडळाकडे जमा करणे आवश्यक आहे.
- 14) रॉयल्टी- महाराष्ट्र शासन महसूल व वन विभाग मंत्रालय मुंबई शासन निर्णय क्र गौखले/10/1009 प्र.क.2009-10 दिनांक 11/2/2010 ऐवजी महसूल व वनविभाग अधिसूचना दिनांक 11/5/2015 अन्वये प्रति घनो रूप्य 141.24 प्रमाणे गौण खनिजाची रक्कम संबंधित मक्तेदार यांचेकडून रक्कम वसूल करणे आवश्यक आहे.
- उपरोक्त बाबींच्या पुर्ततेअभावी खर्च र.रु. 3,63,985/- लेखापरीक्षणात आलेल्यात ठेवण्यात येत आहे.

महाराष्ट्र स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम 1930 चे कलम 9 व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत सिद्ध

तपासणी नियम 1961 मधील नियम 17 नुसार "क" वर्गीकरणाचे परिच्छेद

— नि रं क —

महाराष्ट्र स्थानिक निधी लेखापरीक्षा अधिनियम 1930 चे कलम 9 व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत सिद्ध

तपासणी नियम 1961 मधील नियम 17 नुसार "ड" वर्गीकरणाचे परिच्छेद

परिच्छेद क्रमांक: 11) चौदावा वित्त आयोग योजनेतून केलेल्या साहित्य खरेदीबाबत :

चौदावा वित्त आयोग योजनेतून खालील प्रमाणे साहित्य खरेदी करण्यात आलेले आहे.

अ.क्र.	प्र.क्र.	दिनांक	रक्कम रुपये	खरेदी साहित्य तपशिल	पुरवठादार
1	1	20.6.20	92430	रुग्णवाहिका खरेदी	गटविकास अधिकारी
2	5	18.8.20	37450	टीसीएल व नेडीक्लोर	श्री गणेश फार्मा
3	6	--/--	25200	नेडीक्लोर खरेदी	नेहा एंटरप्रायझस
4	7	9.11.20	144000	हायमास्ट पोल खरेदी	गुरुदत्त इले.
5	9	--/--	80346	कोरोना साहित्य खरेदी	आयुष नल्टीलव्हिसेस
6	10	--/--	89400	हायमास्ट दिवे एलईडी	ग्लोबल सोलर एनर्जी
7	12	18.3.21	79000	अंगणवाडीसाठी टेबल व खुर्च्या	उमेश वॉल्ड
8	13	--/--	48000	अंगणवाडी रंगकाम	दुर्वेश पेंटिंग वर्क
9	14	--/--	12000	रस्ता चेंबर दुरुस्ती	सखाराम बडो
10	15	--/--	95400	अंगणवाडीसाठी साहित्य खरेदी	आयुष नल्टीलव्हिसेस
एकूण			703226		

सदर खर्चाबाबत खालील प्रमाणे अभिप्राय देण्यात येत आहेत.

- 1) महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक जीपीडीपी-2015/प्र.क्र.38/प्र.रा.-6 दिनांक 4-11-2015 नुसार आमचा गाव आमचा विकास अंतर्गत ग्रामपंचायत विकास आराखडा चौदावा वित्त आयोग कालवर्षाकरीत म्हणजेच आर्थिक वर्ष सन 2015-16 ते 2020-2120 करीता पंचवार्षिक वृहत विकास आराखडा व दरवर्षी वार्षिक कृती आराखडा तयार करणे आवश्यक आहे. सदर पंचवार्षिक मंजूर आराखडा व वार्षिक कृती आराखडा मुदतपूर्व तपासणीस उपलब्ध न झाल्यामुळे 14 वा वित्त आयोग योजनेतून उपरोक्त प्रमाणे केलेल्या बाबींचा पंचवार्षिक वृहत विकास आराखडा व वार्षिक कृती आराखडयात समावेश असलेबाबत खात्री लेखापरीक्षणास करता आलेली नाही.

सदर साहित्य खरेदीस मंजूरी दिलेबाबतचे तांत्रिक पडताळणी समितीची मंजूरीचे आदेश तपासणीस उपलब्ध झाले नाही. तरी पंचवार्षिक आराखडा, तालुकास्तरीय तांत्रिक समितीचे आदेश तसेच ग्रामसभा इतिवृत उपलब्ध करून सदर योजनांना/बाबींना मान्यता असलेबाबत साधार खात्री पटवावी.

2) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्रमांक- भाखसं-201/प्र.क्र 82/भाग-3/उद्योग-4, दि.01 डिसेंबर 2016 नुसार रुपये 5000 (एका आर्थिक वर्षात जास्तीत जास्त रक्कम रुपये 50000 पर्यंत) पेशा जास्त परंतु 300000 पर्यंतच्या साहित्याची खरेदी दरपत्रके मागवून आणि रुपये 300000 पुढील साहित्य खरेदी वृत्तपत्रात जाहिर निविदा व ई- निविदा मागवून करणे बंधनकारक असताना तसेच ग्रामविकास विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक- संकीर्ण 2013 / प्र.क्र.49 / पं रा-7, दिनांक 07/02/2013 नुसार शासनाने पंचायत राज संस्थांतर्गत रुपये 100000 व त्यापेक्षा अधिक किंमतीची साहित्य खरेदी/रोवापुरवठा यासाठी ई-निविदा कार्यप्रणालीचा अवलंब करणे एकत्रितपणे आवश्यक साहित्याची खरेदी करणे आवश्यक असताना वेळोवेळी कामनिहाय दरपत्रके मागवून खरेदी करण्यात आलेली आहे.

3) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्रमांक-संकीर्ण-2016/प्र.क्र.215/उद्योग-4 दि.24 ऑगस्ट 2017 अन्वये शासकिय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपध्दती धोरणमध्ये सुधारणा करून केंद्र शासनाने विकसीत केलेल्या गव्हर्नमेंट इ-मार्केटप्लस (GeM) पोर्टलची कार्यपध्दती राज्य शासनाने स्वीकृत केली असून नमूद शासन तरतुदीप्रमाणे ग्रामपंचायतीने कार्यवाही करून वस्तुंची खरेदी केलेली नाही. त्यामुळे विवरणपत्र क्र.11 मध्ये दर्शविलेल्या कामांकरीता केलेल्या साहित्य खरेदी करीता पंचायतीला स्पर्धात्मक दरांचा अचुक लाभ झाला नाही.

4) केंद्रीय वस्तु व सेवा कर अधिनियम 2017 चे कलम -51, महाराष्ट्र वस्तु व सेवा कर अधिनियम 2017 व महाराष्ट्र शासन वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक संकीर्ण-2018/प्र.क्र.144/2018/कोषा-प्रशा-5 दिनांक 28 सप्टेंबर 2018 अनुसार दिनांक 1 ऑक्टोबर 2018 पासून वस्तु किंवा सेवा अथवा दोन्ही यांच्या पुरवठ्यासाठी करावयाच्या प्रदानावेळी जर सदरहू पुरवठ्याची संविदा करपात्र वस्तु किंवा सेवा अथवा दोन्हीच्या संदर्भात असेल व त्या संविदेचे मुल्य रुपये 250000/- रकमेच्या वर असल्यास अशी वजावट करणे बंधनकारक करण्यात आलेले आहे. तसेच सदर शासन निर्णयातील अ.क्र. 3 अनुसार दिनांक 1 ऑक्टोबर 2018 पुर्वी करण्यात आलेल्या संविदाच्या बाबतीत देखील टिडीएस च्या तरतुदी लागू करणेत आलेल्या आहेत. ग्रामपंचायतीने उपरोक्त साहित्य खरेदीमधील बाबींसाठी खरेदीमध्ये 2 टक्के जीएसटी/टीडीएस कपात करणे आवश्यक असताना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

5) खरेदी केलेल्या साहित्याची नोंद नमुना नंबर 15 (मालसाठा नोंदवही) ला घेऊन वाटप करणे आवश्यक असताना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

उपरोक्त बाबींच्या पुर्ततेअभावी खर्च र.रु. 7,03,226/- लेखापरीक्षणात आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत आहे.

परिच्छेद क्रमांक : 12) चौदावा वित्त आयोग योजनेतुन आपले सरकार सेवा केंद्रास प्रदान केलेल्या

रकमांबाबत :

अहवाल वर्षात पंचायतीने चौदावा वित्त आयोग योजनेतुन आपले सरकार सेवा केंद्रास प्रदान केलेल्या रकमांचा तपशिल खालील प्रमाणे आहे.

अ.क्र.	सन	निधीचे नांव	रक्कम रुपये	तपशिल
1	2020-2021	14 वा	160825	जि.प.कडे वर्ग
एकूण			160825	

सदर खर्चाबाबत खालीलप्रमाणे अभिप्राय देण्यात येत आहेत.

1. महाराष्ट्र शासन, ग्रामविकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संग्राम -2015/ प्र.क्र. 93/संग्राम कक्ष दिनांक 11-08-2016 तसेच महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक आसक-2017/प्र.क्र.32/आपले सरकार कक्ष दिनांक 06 सप्टेंबर 2017 नुसार आपले सरकार सेवा केंद्र उभारणी व अंमलबजावणी बाबत मार्गदर्शक सुचना

देण्यात आलेल्या आहेत त्यानुसार कार्यवाही केलेबाबतचे अभिलेख/ कागदपत्रे तसेच सदर केंद्राने पुरविलेल्या सेवा बाबतची कागदपत्रे तपासणीस उपलब्ध झाली नाहीत त्यामुळे अहवाल वर्षाने 14 वा वित्त आयोग योजनेनुसार केलेल्या खर्च अचुक व योग्य असलेबाबतची खात्री करता आलेली नाही. सदर शासन निर्णयानुसार केंद्राव्यक्ताने पुरविलेल्या सेवा व उपस्थितीबाबत संबंधित कागदपत्रे उपलब्ध करून उपरोक्त नमुद केलेनुसार केलेले प्रदान अचुक व योग्य असलेबाबत साधार खात्री पटवावी. तसेच उपरोक्त नमुद दिनांक 08 सप्टेंबर 2017 च्या परिपत्रकानुसार आपले सरकार सेवा प्रकल्पांतर्गत देयक संगणक प्रणालीद्वारे सीएससी-एसपीव्हीस अदा करणेबाबतच्या गुणना नमुद आहेत. त्यातील अ.क्र. 3.3 नुसार संगणक प्रणालीत तयार झालेले देयक व अ.क्र. 3.4 नुसार ग्रामसेवक/ग्रामविकास अधिकारी यांनी देयकाची तपासणी करून बाबनिहाय सेवा पुरविल्याची नोंद केल्यानंतर केंद्र चालकाचा मौबदला व सीएससी-एसपीव्हीचे देयक अंतिम होणार असल्याचे नमुद आहे. त्यानुसार तपासणी केल्याबाबतची कागदपत्रे उपलब्ध करून अचुक देयक प्रदान केलेबाबत साधार खात्री पटवावी.

4. महाराष्ट्र शासन, ग्रामविकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संग्राम-2015/प्र.क्र.93/संग्रामकक्ष दिनांक 11 ऑगस्ट 2016 मधिल अ.क्र.2 मध्ये नमुद केलेप्रमाणे सदर ग्रामपंचायतीकडे स्वतंत्र आपले सरकार सेवा केंद्र उभारणी केले आहे किंवा सदर ग्रामपंचायतीचा समावेश क्लस्टर्स (गट) मध्ये करण्यात आलेला आहे. याबाबत लेखापरीक्षणात संबंधित कागदपत्रे उपलब्ध करण्यात आलेली नाहीत. तसेच उपरोक्त नमुद केलेल्या रकमा कोणत्या कालावधीचे देयकापोटी प्रदान करण्यात आलेल्या आहेत याबाबतचा तपशिल नसल्याने सदर प्रदान अचुक व योग्य असलेबाबतची तपासणी लेखापरीक्षणात करता आली नाही. तरी संबंधित लेखे उपलब्ध करून प्रदानाची अचुकता पटवावी. उपरोक्त बाबींच्या पुर्ततेअभावी केलेला खर्च रु. 1,60,825/- लेखापरीक्षणात आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत आहे.

परिच्छेद क्रमांक: 13) अखर्चित अनुदानाबाबत :

ग्रामपंचायतीला केंद्र / राज्यशासनाकडून प्राप्त झालेल्या विविध अनुदान / निधी हा संबंधित शासन निर्णयानुसार विविध केलेल्या मार्गदर्शक तत्वे व सुचनांनुसार विहित कालावधीमध्ये व निकषानुसार खर्च करणे बंधनकारक असतांना ग्रामपंचायतीने खालील प्रमाणे निधी /अनुदान अखर्चित ठेवल्याचे दिसून येते तरी सदर अखर्चित अनुदानाबाबत संबंधित शासन निर्णय व परिपत्रकातील मार्गदर्शक सुचनांनुसार नोंदवहीआधारे मेळ ठेवणे आवश्यक असता त्यानुसार कार्यवाही केल्याचे दिसून येत नाही. सबब अनुदान ज्या बाबींवर जमा आहे ते त्याच बाबींवर खर्च करणे बंधनकारक आहे.

अ.क्र.	निधीचा तपशिल	प्राप्त अनुदान/निधी	खर्च केलेला निधी	शिल्लक / अखर्चित राहिलेला निधी
1	14 वा वित्त आयोग	1863202	1337963	525239
2	15 वा वित्त आयोग	757493	0	757493

परिच्छेद क्रमांक : 14) आस्थापनेवरील खर्च :

1) शासन परिपत्रक ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक व्हीपीएम/2689/2297-21, दिनांक 29/12/1989 नुसार ग्रामपंचायतीच्या उत्पन्नाच्या 25% पेक्षा जास्त खर्च आस्थापनेवर करू नये. शासन परिपत्रक ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग क्रमांक व्हीपीएम-1013/प्र.क्र.60/पंरा-3, दिनांक 29/12/1989 व दि.8/7/2013 अन्वये ग्रामपंचायतीचे एकूण उत्पन्नाचे 35% पर्यंत वाढविण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. मर्यादापेक्षा जादा खर्च न केलेबाबतची लेखापरीक्षणाची खात्री पटवावी.

2) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्र. व्हीपीएम-2699/प्र.क्र.206(1)/21, दि. 21/01/2000 अन्वये शासनाने ग्रामपंचायत क्षेत्रातील लोकसंख्येच्या वर्गवारीनुसार कर्मचाऱ्यांसाठी आकृतीबंध निश्चित करून किमान वेतनासाठी येणाऱ्या खर्चाच्या 50% रक्कम अनुदान म्हणून देण्याचा निर्णय व उर्वरित 50% खर्च स्वउत्पन्नातून संबंधित ग्रामपंचायतीने करणे आवश्यक आहे.

3) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्र.व्हीपीएम 1001/प्र.क्र.1144/21,दि. 24/12/2001 अन्वये कर्मचाऱ्यांना त्यांचे किमान वेतन धनादेशाद्वारे प्रदान करणे आवश्यक आहे.

4) शासन परिपत्रक ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग क्र. व्हीपीएम-2600/प्र.क्र.685/21,दि. 21/11/2000 अन्वये ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्यांसाठी महाराष्ट्र ग्रामपंचायत (कर्मचारी) भविष्य निर्वाह निधी नियम 1961 लागू करण्यात आला असून नियम 6 अन्वये भविष्य निर्वाह निधी निर्यातपणे कपात करणे आवश्यक आहे. तसेच नियम 7 नुसार कर्मचाऱ्यांच्या वर्गणीइतकीच रक्कम ग्रामपंचायतीने अंशदान देणे आवश्यक आहे.

5) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग शासन परिपत्रक क्र.व्हीपीएम 2600/प्र.क्र.685/21 ,दि. 22/11/2000 अन्वये ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्यांची सेवापुस्तके व त्यातील नोंदी अद्ययावत ठेवणे आवश्यक आहे.

6) विक्रीकर विभाग अधिनियम 1975 नुसार कर्मचाऱ्यांच्या घेतनातून विहित दराने व्यवसायकर कपात करून शासन खाती जमा करणे आवश्यक आहे. तथापि याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात आलेली नाही. व्यवसाय कर अधिनियम 1975(महाराष्ट्र) त्यानुसार वेळोवेळी सुधारीत नियमानुसार वर्षनिहाय व्यवसाय कर कपात करणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही करण्यात आलेली नाही. व्यवसाय कराचे दर खालीलप्रमाणे आहेत.

वेतन/मानधन	दर
7501 ते 10000	रु.175/- दरमहा प्रमाणे
10000 पेक्षा जास्त	प्रती महा रु.200/- व फेब्रुवारी मध्ये रु.300/- असे एकूण वार्षिक रु.2500/-

7) ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्यांना देण्यात आलेल्या अग्रिम रकमेचे समायोजन त्यांच्या मासिक वेतनातून करावे व पूर्तता दाखवावी.

परिच्छेद क्रमांक: 15) पावती पुस्तकांबाबत :

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग पत्र क्र. व्हीपीएम 2472/12815/सीआर 6/23 दिनांक 31/03/1980 नुसार वसूलीची पावती पुस्तके गटविकास अधिकारी यांच्याकडून प्रमाणित करून, संग्रह नोंदवहीत जमा प्रविष्टी नंतरच उपयोगात आणणे आवश्यक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

पावती पुस्तकांची साठा नोंदवहीत नमुना नं. 18 (लेखासंहिता 2011 मधील नमुना-15) मध्ये नोंद नसणे, वापरलेल्या व शिल्लक पावती पुस्तकांचा लेखा न ठेवणे, साठा नोंदवहीत पावती पुस्तकांची नोंद नसणे त्यामुळे पावती पुस्तकाद्वारे जमा होणाऱ्या रकमांचा आर्थिक गैरव्यवहार किंवा अपहार होण्याची शक्यता असताना संबंधीत सचिवांनी उपरोक्त नियमानुसार कार्यवाही केल्याचे दिसून येत नाही.

परिच्छेद क्रमांक: 16) नमुना नंबर 8,9 व कर आकारणीबाबत व थकीत येणे रकमांच्या वसूलीबाबत :

सन 2020-21 लेखापरीक्षण वर्षाखेर अहवालासोबत जोडलेल्या थकबाकी पत्रकाप्रमाणे ग्रामनिधी व पाणीपुरवठा करांच्या रकमापोटी खालीलप्रमाणे थकीत रकमा येणे आहेत. त्यांचा तपशील खालीलप्रमाणे

अ.नं.	कराची बाब	31/03/2021 पर्यंत थकबाकी रक्कम रुपये
1	घरपट्टी	3456983
2	दिवाबती कर	48033
3	आरोग्य कर	48904
4	सामान्य पाणी पट्टी	0
5	खास पाणी पट्टी	535880
	एकूण	4089800

वरीलप्रमाणे करांच्या रकमा अद्यापी येणे आहे. म्हणजेच 31/03/2021 रोजी संपणाऱ्या सन 2020-2021 च्या वित्तीय थकीत आहेत. वरीलप्रमाणे आकडेवारी ग्रामपंचायतकडील उपलब्ध अभिलेखांवरून घेणेत आली आहे. मात्र ग्रामपंचायतीकडील नमुना नं.9 व 11 पाहता त्या मध्ये वसूलीचे वार्षिक गोषवारे काढलेले नाहीत. त्यामुळे सर्व वसूल पावत्या नमुना 9 व 11 ला खतवल्याबाबत तसेच खतवलेल्या सर्वच पावत्यांची रक्कम किर्दीस जमा

घेतलेबाबत नमुना नं 9 व 11 शी नमुना नं 6 चा मेळ घेता आला नाही. वार्षिक पानवार बेरजा मारून प्रत्यक्ष वसुलीचा मेळ नमुना नं 6 मधील वसूल रकमाशी घेऊन लेखापरिक्षणाची खात्री पटवावी. सबब वरील प्रमाणे थकबाकी योग्य असलेबाबत लेखापरिक्षणात अग्रिपाय देता येत नाहीत.

तसेच वास्तविक महाराष्ट्र ग्रामपंचायत मध्ये नगद शासन निर्णय 1960 नियम (येणे असलेल्या रकमांबाबत) नुसार लिखित नियमातील तरतुदीनुसार पशम जबाबदार सचिव यांनी ग्रामपंचायत कायदा कलम 1995/3/22 दिनांक (2) 129नुसार मागणी लेखे येणे असणाऱ्या थकबाकीदारांना बजावणे जरूरीचे आहे-ंतर रीट बजावणे जरूरी आहेनुसार जप्टीचे अधीपत्राची कार्यवाही 4 अशा कार्यवाहीनंतरही वसुली न झाल्यास उपरोक्त निर्णयातील नियम जरूरी आहे

वरील रकम पाहता जबाबदार सचिव यांनी त्या त्या वर्षात अशी कोणतीही कार्यवाही केलेची लेखापरिक्षणास दिसून आलेले नाहीमहाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी बाबतचे नियम 1960 चे नियम 124 नुसार पंचायतीने घरे व इमारती व बखळ जागेवर घरपट्टी कर, सामान्य आरोग्य कर व दिवाबती करांची आकारणी केली होती. आकारणी यादीमध्ये अवलोकन करता आढळून आलेल्या उणिवांची पुर्तता करावी.

1. पंचायतीने आपल्या कार्यक्षेत्रात सर्व करपात्र इमारतीच्या नोंदी केलेबाबत प्रमाणपत्र नियम क्रं.4 नुसार नोंदलेले नाही पुर्तता करावी.
 2. नियम 17 नुसार दर चार वर्षांनी फेर आकारणी केलेनंतर प्रत्येक वर्षातील करपात्र इमारतीची वाढ व घट विचारात घेवून एकूण मागणी यादीतील संपुर्ण तपशिलासह खुलासेवार नियम 8 नुसार नोंद केलेली नाही. ठरावाच्या आधारे एकूण मागणी निश्चित न केल्याने मागणीच्या रकमा निश्चित करता येत नाहीत.
 3. आकारणी यादीत नोंदवायची घरे व इमारती यांचे भांडवली मूल्य घराच्या बांधकामाच्या प्रकारावर अवलंबून असल्याने नियम 124 नुसार अ.ब.क.ड या वर्गवारीमध्ये आकारणी यादीमध्ये शासनाने विहित केलेल्या दरास अधिन राहूनच आकारणी करावी.
 4. त्याचप्रमाणे अधिनियम कलम 124(1) (एक-अ) प्रमाणे ग्रामनिधीतून पंचायतीने केलेल्या योजना अगर प्रकल्प आणि ज्यांना लाभ दिलेला आहे. अशा लाभार्थ्यांकडून सुधार आकार (वेंटरमेंट चार्जस) पंचायतीने घ्यावयास पाहिजेत परंतु याबाबतीत अजूनही शासनाने आवश्यक ते नियम अधिनियम कलम 176 मधील तरतुदीप्रमाणे लागू केले नाहीत.
- नमुना नं. 8 व 9 यांचा मेळ घेतलेला नाही. (पानावर बेरजेने एकूण ते बेरजेसह) त्यामुळे थकबाकीची आकडेवारी देता आली नाही. तरी मेळ का घेण्यात आला नाही याचा साधार खुलासा करावा व आता लेखा परिक्षण वर्षातील नमुना नंबर 8 व 9 मेळ घेणेत येवून थकबाकी रकमांची वसुली करणेत येवून पुर्तता दाखवावी.

परिच्छेद क्रमांक: 17) जिल्हा ग्रामविकास निधी वर्गणी बाबत :

मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 मधील कलम 133 अन्वये गठीत जिल्हा ग्रामविकास निधी मध्ये कलम 62 (3) अन्वये ग्रामपंचायतीने मागील वित्तीय वर्षात सर्व स्त्रोतांपासून (शासनाकडून मिळालेल्या अंशदानासह परंतु राज्य सरकार, जिल्हा परिषद, पंचायत समिती यांचेकडून कोणत्याही विशिष्ट कामासाठी अनुदानाच्या किंवा कर्जाच्या रूपाने मिळालेल्या कोणत्याही रकमांचा अंतर्भाव न करता) उभारलेल्या तिच्या उत्पन्नाच्या 0.25% इतके अंशदान देईल व या रकमेवर 2 टक्के प्रमाणे व्याज मिळण्याची तरतुद आहे. परंतु पंचायतीने नोंदवहीआधारे मेळ ठेवलेला नाही. त्याकारणे सत्यता समजून येत नाही.

ग्रामपंचायतीने जिल्हा ग्रामविकास निधी वर्गणीचा भरणा खालीलप्रमाणे केला आहे.

वित्तीय वर्ष	मागील वर्षाचे उत्पन्न	अभिप्रेत खर्च	केलेला भरणा	जादा भरणा
2020-2021	अप्राप्त	--	4884	4884

परिच्छेद क्रमांक: 18) 10 टक्के महिला बालकल्याण खर्चा बाबत :

(1) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक झेडपीई-1094/सीआर-966/05, दिनांक 12 ऑगस्ट, 1994 तसेच ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक झेडपीए.2013/प.क्र.76/पं.रा.1, दिनांक 24.1.2014 नुसार, ग्रामपंचायतीला दरवर्षी प्राप्त होणा-या जमीन महसूल, जमीन समानीकरण, उपकर, आणि मुद्रांक शुल्क इत्यादी शासकीय अनुदान रकमेच्या 10 टक्के इतकी रक्कम, ग्राम विकास विभाग शासन निर्णय क्रमांक झेडपीए 2013/प.क्र.76/पं.रा-1/ दिनांक 24/01/2014 अन्वये सूचित केल्याप्रमाणे महिला व बालकल्याणाशी निगडित असणाऱ्या योजनांवर खर्च करणे बंधनकारक आहे.

(2) नियोजन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक डिसीटी 2316/प.क्र.133/का.1417 दिनांक 05 डिसेंबर, 2016 नुसार कल्याणकारी योजना राबवितांना वस्तू स्वरूपात लाभ न देता लाभाचे हस्तांतर, रोख स्वरूपात थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात करण्यात यावे, असे निर्देश दिले आहेत सदरप्रमाणे ग्रामपंचायतीने कार्यवाही केलेली नाही.

3) केलेल्या खर्चाच्या पुष्टयर्थ विनियोग दाखले साहित्य प्राप्त झाल्याबाबतच्या पोहोच नस्तीसोबत आढळून आलेल्या नाहीत.

वित्तीय वर्ष	प्राप्त अनुदान	10 टक्के प्रमाणे करावयाचा खर्च	केलेला खर्च	जादा खर्च
2020-2021	544481	54448	60378	5930
एकूण		54448	60378	5930

परिच्छेद क्रमांक: 19) मागासवर्गियांच्या विकासा करीता 15 टक्के रक्कम खर्च करणे :

1) मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 45 (2) व शासन निर्णय ग्रामविकास विभाग क्रमांक ग्रामप-1089/54/प्र.क्र.1053/21अ, दिनांक 18.11.1989 अन्वये, ले.प. वर्षात कर व करेतर स्वउत्पन्न, तसेच महसूल विषयक जमीन महसूल, जमीन समानीकरण, उपकर, आणि मुद्रांक शुल्क, गौण खनिज अनुदान इत्यादी बाबींपासून ग्राम पंचायतीला मिळालेल्या उत्पन्नाच्या 15 टक्के इतकी रक्कम अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमाती/विमुक्त जाती व भटक्या जमाती तसेच इतर मागास वर्गियांच्या उन्नतीसाठी, त्यांच्या सामुहिक विकासासाठी व त्या वर्गातील व्यक्तींचा वैयक्तिक लाभ होईल अशा विहित केलेल्या बाबींवर / योजनांवर खर्च करणे आवश्यक आहे.

2) ग्रामविकास विभाग शासन परिपत्रक क्रमांक विसप्र.1092/सीआर-3933/22, दिनांक 23.4.1992 अन्वये ग्रामपंचायतीने मागासवर्गियांच्या उन्नतीसाठी आपल्या उत्पन्नाच्या 15 टक्के तरतुद अर्थसंकल्पात करणे आवश्यक आहे परंतु ग्रामपंचायतीने त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

3) अर्थसंकल्पात तरतुद करतांना मागील अनुशेषही विचारात घेऊन सदर अनुशेष भरून काढण्याची कार्यवाही त्वरीत करणे आवश्यक आहे परंतु ग्रामपंचायतीने त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

4) महाराष्ट्र शासन, नियोजन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक डिसीटी 2316/प्र.क्र.133/का.1417 दिनांक 05 डिसेंबर, 2016 नुसार कल्याणकारी योजना राबवितांना वस्तू स्वरूपात लाभ न देता लाभाचे हस्तांतर, रोख स्वरूपात थेट लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात करण्यात यावे, असे निर्देश दिले आहेत परंतु त्याप्रमाणे ग्रामपंचायतीने कार्यवाही केलेली नाही.

सन	सामान्य उत्पन्न	15 टक्के प्रमाणे करावयाचा खर्च	केलेला खर्च	कमी खर्च
2020-2021	3081641	462246	95800	366446
एकूण		462246	95800	366446

परिच्छेद क्रमांक: 20) ग्रामनिधीच्या 5 टक्के निधी दिव्यांग कल्याण व पुनर्वसनाकरीता खर्च करणेबाबत :

महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास विभाग व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रमांक जिपउ-2018/प्र.क्र.54/वित-3 दिनांक 25 जून 2018 मधील अ.क्र. 3 मधील मुद्दा क्रमांक 4 नुसार जिल्हा परिषदेप्रमाणेच

पंचायत समिती व ग्रामपंचायतीनी त्यांच्या स्वतःच्या उत्पन्नातून दिव्यांगांसाठी 5 टक्के रक्कम राखीव ठेवणे नियम क्रमांक 3 मधील मुददा क्रमांक 8 नुसार अपंग कल्याण निधीतील एकूण निधीपैकी 50 टक्के रक्कम ही पंचायत समिती व ग्रामपंचायतींनी दिव्यांगांच्या वैयक्तिक लाभावरच खर्च करावी व उर्वरित 50 टक्के निधी पायाभूत सुविधांसाठी खर्च करण्यात यावे असे नमुद करण्यात आले आहे.

जिल्हा परिषद व पंचायत समिती व ग्रामपंचायतींना त्यांच्या स्वनिधीमधून वैयक्तिक लाभाच्या कोटेशन राबवितांना त्यात एकूण लाभाध्योपैकी 5 टक्के लाभार्थी हे दिव्यांग पवर्गातील असावेत.

शासन निर्णय क्रमांक व्ही.आय.पी./2016/प.क्र.24/वित्त-3 दिनांक 24/8/2016 नुसार अपंग लाभार्थी वस्तु/साहित्य खरेदी न करता राक्षम पाधिकारणाने निश्चित करण्यात आलेल्या रकमेचे अनुदान लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये जमा करणे आवश्यक आहे. लाभार्थ्यांने साहित्य खरेदी केल्यानंतर साहित्याच्या खरेदीची पावती ग्रामपंचायतीस सादर करणे आवश्यक आहे. लाभार्थ्यांस वाटप करण्यात आलेल्या साहित्याची पोहोच उपलब्ध करणे आवश्यक आहे. 5 टक्के दिव्यांग लाभार्थी खर्चाचा तपशील खालीलप्रमाणे आहे.

वित्तीय वर्ष	सामान्य उत्पन्न	करावयाचा खर्च	केलेला खर्च	जादा खर्च
2020-2021	अप्राप्त	-	63912	63912
एकूण		-	63912	63912

परिच्छेद क्रमांक: 21) दिवाबती खर्चाबाबत :

दिवाबती साहित्याच्या नोंदी व त्यांच्या वापराच्या नोंदी नमुना क्र. 18 (महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 मधील नमुना क्रमांक 15) मध्ये घेणे, ज्याठिकाणी लाईट निरुपयोगी झाले आहेत, त्याठिकाणी लाईट निरुपयोगी झाली किंवा दुरुस्ती करावयाची असल्यास दुरुस्ती योग्य असल्याबाबत ग्रामस्थांचे तक्रार अर्ज व ग्रामपंचायत सदस्य वायरमन यांचे दाखले व वापर साहित्य विनियोगाचे दाखले प्रमाणकांसोबत असणे आवश्यक आहेत. परंतु अभिलेख दप्तरी उपलब्ध वा सोबत उपलब्ध नाहीत. त्याकारणे खरेदी वापर साहित्याची सत्यता समजून येत नाही. नोंदवहीआधारे मेळ दाखवावा. तसेच जमा व खर्चाचा मेळ घेणे त यावा.

वित्तीय वर्ष	जमा उत्पन्न	प्रत्यक्ष खर्च	जादा खर्च
2020-2021	19337	31599	12262
एकूण	19337	31599	12262

परिच्छेद क्रमांक : 22) हातपंप वर्गणीदार नसले बाबत :

महाराष्ट्र शासनाचे ग्रामविकास विभागाकडील शासन निर्णय क्रमांक जीडब्ल्यूओ-1481/प्र.क्र.4584/16, दिनांक 15/09/1991 अन्वये तसेच पाणीपुरवठा व स्वच्छता विभागाकडील शासन निर्णय क्रमांक भूजल-1095/प्र.क्र.217/43, दिनांक 17/01/1996 अन्वये वर्गणीचे दर निश्चित केलेले आहेत. पंचायत समितीने अनुदान देतांना ग्रामपंचायतीकडून वसुल होणा-या रकमांची वसुली परस्पर केल्याने किती वर्गणी भरणा केली याचा मेळ घेता आला नाही. तसा तपशील ग्रामपंचायतीकडे उपलब्ध नाही. विवरणपत्र मागवून अद्यावत नोंदी ठेवाव्यांत व कमी भरणा वर्गणी भरणा करावी. सदर ग्रामपंचायत ही हातपंप वर्गणीदार नसल्याचे दिसून येते. ग्रामपंचायत हातपंप वर्गणीचा सभासद कां नाही याबाबत खुलासा करावा.

परिच्छेद क्रमांक: 23) वृक्ष लागवडीवरील खर्चाबाबत :

ग्रामपंचायतीने लेखापरीक्षण वर्षात वृक्ष खरेदीवर व लागवडीवर सन 2020-21 मध्ये रु. 4100/- एवढा खर्च नोंदविलेला आहे. परंतु खरेदी करण्यात आलेले वृक्ष कोणकोणत्या ठिकाणी लावण्यात आले, त्यांचे संगोपन कसे करण्यात आले आहे, तसेच त्यापैकी किती वृक्षांची जोपासना केल्यामुळे त्यापैकी किती वृक्ष जिवंत आहेत याबाबत ग्रामपंचायतीने कोणतीही नोंद ठेवलेली नाही. त्यामुळे अनाठायी खर्च नोंदवून ग्रामनिधीचे नुकसान झालेले आहे.

खरेदी करून लागवड करण्यात आलेल्या नृक्षणी जोपासना केल्यामुळे ग्रामपंचायतीच्या क्षेत्रात वनराई मध्ये वड झाल्याबाबत योग्य त्या लेख्याआधारे व वार्षिक लेख्याआधारे पूर्णता दर्शवावी, तोपर्यंत याबाबीवर झालेला खर्च रक्कम रु. 4100/- लेखापरीक्षणात आक्षेपाधिन ठेवण्यात येत आहेत

परिच्छेद क्रमांक: 24) हायमास लॅम्प/एलईडी बल्ब/ खरेदीतील अनियमितता :

लेखापरीक्षण कालावधीत पंचायतीने खालीलप्रमाणे एलईडी बल्ब/सीएफएल बल्ब खरेदीवर खर्च केला आहे

अ.क्र.	वित्तीय वर्ष	रक्कम रुपये	तपशिल	निधीचे नांव
1	2020-2021	144000	हायमास्ट पोल खरेदी	14 वा वित्त आयोग
एकूण		144000		

याबाबत लेखापरीक्षणाचे अभिप्राय खालीलप्रमाणे देण्यात येत आहेत

- 1) शासन निर्णय उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग क्रमांक भावस/2014/प्र.क्र.82/भाग III/उद्योग-4 दिनांक 1 डिसेंबर 2016 अन्वये अ.क्र. 9 मधील 3.2.3 नुसार 3.00 लाखापर्यंत दरपत्रके मागवून खरेदी करता येईल तसेच अ.क्र. 12 मधील 4.1 नुसार रक्कम रुपये 3.00 लाखापेक्षा जादा असेल तेव्हा ई निविदा प्रणालीचा वापर करणे बंधनकारक असतांना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.
- 2) उद्योग, उर्जा व कामगार विभाग शासन निर्णय क्रमांक-संकिर्ण-2016/प्र.क्र.215/उद्योग-4 दि.24 ऑगस्ट 2017 अन्वये शासकीय विभागांनी करावयाच्या कार्यालयीन खरेदीसाठीच्या कार्यपध्दती धोरणमध्ये सुधारणा करून केंद्र शासनाने विकसित केलेल्या गव्हर्नमेंट इ-मार्केटप्लस (GeM) पोर्टलची कार्यपध्दती राज्य शासनाने स्वीकृत केली असून नमूद शासन तरतूदीप्रमाणे ग्रामपंचायतीने कार्यवाही करून वस्तुंची खरेदी केलेली नाही.
- 3) सदर कामाचे अंदाजपत्रक तयार करून त्यास प्रशासकीय व तांत्रिक मंजूरी घेण्यात आलेली नाही.
- 4) खरेदी केलेल्या साहित्याची नोंद साठा नोंदवहीत केले नाही. त्यामुळे त्याचा विनीयोग योग्य झाल्याची पडताळणी करता आली नाही.

सबब यावरील खर्च रक्कम रुपये 1,44,000/- आक्षेपाधिन ठेवणेत येत आहे.

परिच्छेद क्रमांक: 25) मोबाईल मनोरे व अन्य मनोरे यावर कर आकारणी करणेबाबत :

1) ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग पत्र क्र. व्हीपीएम 2606/प्र.क्र.4223/पं.रा. 4(22) , दि. 09/10/2006 अन्वये मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 मधील कलम 124 व महाराष्ट्र ग्रामपंचायत कर व फी नियम 1960 नुसार ग्रामीण भागात मोबाईल टॉवर व अन्य व्यवसाय कंपन्यांकडून उभारण्यात येणाऱ्या मनोन्यांवर कर आकारणी करणे आवश्यक आहे. उपरोक्त नियमानुसार कर आकारणी करून कर वसुली होणे आवश्यक आहे.

परिच्छेद क्रमांक: 26) नियमबाह्यपणे इतर निधीमध्ये वर्ग केलेल्या रकमांबाबत :

ग्रामपंचायतीस एखाद्या विशिष्ट बाबीसाठी / योजनेसाठी प्राप्त झालेला निधी अनुदान हे त्याच बाबीसाठी किंवा योजनेसाठी खर्च करणे आवश्यक आहे. असे असतांना संबंधीत सचिवाने खाली नमूद केलेनुसार नियमबाह्यरित्या एका निधीकडून अन्य निधीकडे रकमा वर्ग करून खर्च केला आहे. सदर वर्ग केलेली रक्कम ज्या त्या मुळ निधीकडे वर्ग करून अनुपालन सादर करावे.

वित्तीय वर्ष	वर्ग रक्कम रुपये	तपशिल
2020-2021	8000	जैव विविधता समिती
एकूण	8000	

परिच्छेद क्रमांक: 27) जाम्ब्रीन कदवे न घेतल्याबाबत :

1) मुंबई वित्तीय नियम 1959 मधील नियम 51 नुसार रोख रक्कम हाताळणारे, साठा / भांडार सांभाळणाऱ्या कर्मचाऱ्यांकडून जाम्ब्रीन कदवे घेणे आवश्यक आहे.

2) महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 मधील नियम 12 नुसार ग्रामपंचायत कर्मचाऱ्यांकडून विहित केलेल्या दराप्रमाणे जागीत कटबे घेणे आवश्यक असताना त्याप्रमाणे कार्यवाही केलेली नाही.

परिच्छेद क्रमांक : 28) पंचायतीस प्राप्त झालेल्या अनुदानाबाबत :

लेखापरिक्षण कालावधीत प्राप्त अनुदाने सामान्य रोज विवर्द (न.नं.5) वरून दिसून येते. त्याबाबतचे पंचायत समिती/जिल्हा परिषद कडून घेणारे अनुदान वाटपपत्र तपासण्यास उपलब्ध नसलेने जमा वेळचेवेळी योग्य व अचुक जमा झालेल्या आहेत याची खात्री करता आली नाही.

1) पंचायतीने अनुदान/देणगी नोंदवही ठेवलेली नाही. तसेच पंचायत समितीने पाठविलेले अनुदाने ग्रामपंचायत निधीमध्ये पूर्णतः जमा असलेबाबतचे प्रमाणपत्र गट विकास अधिकारी यांनी दिलेले नाही त्यामुळे पंचायत समितीने दिलेले अनुदान पूर्णतः किर्दीस व बँक पासबुक खातेमध्ये जमा असल्याची सत्यता पडताळता आली नाही. मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे सुधारीत नियम 57(3)(क) प्रमाणे पंचायतीस प्राप्त होणाऱ्या रकमेस नमुना नंबर 7 ची जमा पावती पंचायतीने दिलेली नाही. वरील प्राप्त अनुदान कोणत्या बाबीचे आहे याची किर्दीवर नोंद न केल्यामुळे अनुदानाची खात्री करता आली नाही. वरील उणीवांची पूर्तता करून लेखापरिक्षणास अनुपालन दर्शवावे.

परिच्छेद क्रमांक : 29) रस्ते/गटार साफ सफाई केलेल्या खर्चाबाबत :

नमुना क्रमांक 26 (महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 मधील नमुना 23) नोंदवहीत नोंदी घेणे आवश्यक, मजुरी हजेरी पटावर मजुरांचे अंगठे व स्वाक्षऱ्या घेवून नमुना क्रमांक 22 (महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 मधील नमुना 19) वर सरपंचाची सही घेणे आवश्यक, नमुना क्रमांक 22 (महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखासंहिता 2011 मधील नमुना 19) वर हजेरी पत्रकाच्या मागील बाजूस तांत्रिक अधिकाऱ्यांने मजुरीचे मुल्यमापन करणे आवश्यक, मजुरी सरपंचाच्या समक्ष अदा करणे आवश्यक, साफसफाई कामाचे मोजमाप पंचायत समितीच्या कनिष्ठ अभियंताकडून करून घेवून मोजमाप नोंदवहीत नोंद घेणे आवश्यक तसेच या कामाबाबत कनिष्ठ अभियंता/शाखा अभियंता यांनी प्राकल्पे व मुल्याकने करणे आवश्यक, ग्रामपंचायत सदस्य यांचे दाखले आवश्यक असताना ग्रामपंचायतीने सदर नियमानुसार कार्यवाही न करता खालीलप्रमाणे खर्च केला आहे.

अ.कं.	वित्तीय वर्ष	रक्कम रुपये	तपशिल
1	2020-2021	14800	गटार साफसफाई
एकूण		14800	

परिच्छेद क्रमांक : 30) विस्तार अधिकारी तपासणीबाबत :

ग्रामपंचायतीमधील गैरव्यवहारासंबंधी व नियंत्रणाबाबत ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग शासन निर्णय क्रं. डीईएन/2006/प्रक्रं/771/आस्था 12 मंत्रालय मुंबई दिनांक 28 सप्टेंबर 2006 नुसार पंचायतीचे कारभारावर नियंत्रण ठेवण्याचे व ग्रामपंचायतीची तपासणी करण्याची जबाबदारी विस्तार अधिकारी (पंचायत) यांचेवर सोपविणेत आलेली आहे व गट विकास अधिकारी यांनीही पर्यवेक्षण करणेची जबाबदारी सोपविण्यात आलेली आहे. तसेच ग्रामपंचायतीकडील विकास कामांची तपासणी करून त्याबाबत योग्य ते प्रमाणपत्र व मुल्यांकन दाखला देणेची जबाबदारी कनिष्ठ अभियंता व शाखा अभियंता यांचेवर आहे. त्यानुसार विस्तार अधिकारी यांनी पंचायतीची तपासणी केलेबाबतचा अहवाल दफ्तरी उपलब्ध झाला नाही. त्याकारणे या अहवालात निदर्शनास आलेल्या उणीवाबाबत संबंधित सचिव यांना वेळीच सुचित केले होते किंवा कसे याबाबत समजून येत नाही. जर संबंधित सचिवांना सुचित केले असते तर वरीलप्रमाणे उणीवा निदर्शनास आल्या नसत्या. सबब कांही गंभीर उणीवा व गैरप्रकार, अपहार, दफ्तर उपलब्ध न होणे या प्रकरणातील आदेशाप्रमाणे जबाबदारी निश्चित होवून कार्यवाहीस पात्र ठरतील याची दक्षता घ्यावी.

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखापरीक्षा 1961 चे नियम 18 (2) प्रमाणे दाखले

- क प्रमाणे - पंचायतीने महसुली तारणावर कोणत्याही प्रकारचे कर्जे घेतलेले नाही.
- ड प्रमाणे - पंचायतीने असलेल्या ठेवी, आगाऊ रक्कमा तारण देऊन पूर्णतः सुरक्षित केलेल्या नाहीत.
- इ प्रमाणे - पंचायतीने जिल्हा ग्रामविकास निधीतून कर्जे घेतलेले आहे/नाही तसेच अशा कर्जांची गुटन / व्याज परतफेडीसाठी अंदाजपत्रकात तरतूद केलेली नाही.
- फ प्रमाणे - पंचायतीने नवीन उपक्रम हाती घेतलेला नाही. तथापि शासनाच्या आदेशाप्रमाणे ग्रामनिधी व्यतिरिक्त ग्रामीण पाणी पुरवठा योजना, 13 वित्त आयोग, 14 वित्त आयोग, 15 वा वित्त आयोग निधी, पर्दावरण सतुलित समृद्ध ग्राम योजना, दलितवस्ती सुधार योजना व इतर याद्व्यतिरिक्त निधी याच स्वतंत्र लेखे ठेवलेले आहेत.
- ग प्रमाणे - पंचायतीचे वार्षिक लेखे तपासले असता अहवालात नमूद केलेल्या आक्षेपांखेरीज व लेखा परीक्षणासाठी उपलब्ध न केलेल्या अभिलेख्यातील उणिवाखेरीज सादर केलेले वार्षिक लेखे तपासले असता दस्त ऐवजाच्या सत्यतेस अधिन राहून ते बरोबर आढळून आले.
- ह प्रमाणे - पंचायतीचे दफ्तरी कामकाज एकंदरीत समाधानकारक आढळून आले. या अहवालात नमूद केलेल्या सूचनानुसार सुधारणा करावी.
- आय प्रमाणे - लेखा परीक्षण अहवालासोबत खालील प्रमाणे विवरणपत्रे जोडली आहेत.
1) जमा खर्च विवरणपत्र2) थकवाकी पत्रक3) अनुदान पत्रक4) 01 ते 13 विवरणपत्रे5) इतर विवरणपत्रे

ना दायित्व प्रमाणपत्र

प्रमाणित करणेत येते की, सन 2020/2021 या कालावधीचे लेखापरीक्षण ग्रामपंचायतीने उपलब्ध केलेल्या अभिलेख्यावरून केले आहे. उपलब्ध न केलेले अभिलेखे अहवालामध्ये नमूद केलेल्या परिच्छेदामधील अप्राप्त अभिलेखे यामधील आर्थिक अनियमितता, आर्थिक गैरव्यवहार यासाठी लेखा परीक्षक जबाबदार नाही

14 व 15 वित्त आयोग निधीचा लेखा परीक्षण अहवाल Audit Online प्रणाली मध्ये प्रसिध्द करण्यात आलेला आहे.

महाराष्ट्र ग्रामपंचायत लेखा परीक्षा 1961 चे नियम 21 प्रमाणे लेखापरीक्षणामध्ये आढळून आलेल्या आक्षेपांबाबत (Audit Online) सह सरपंच / उपसरपंच यांचेशी समक्ष चर्चा केली. सरपंच/उपसरपंच उपलब्ध न झालेने चर्चा करता आली नाही.

(गोन शिक्का)

कनिष्ठ लेखापरीक्षक
स्थानिक निधी लेखापरीक्षा, पुणे.

Ashimde

सरपंच

पंचायत शिंदेवाडी
भोर, जि. पुणे

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

अहवाल मान्य,

वरिष्ठ लेखा परीक्षक,

स्थानिक निधी लेखा परीक्षा, पुणे.

पत्र माहितीसाठी व पुढील कार्यवाहीसाठी :-

१) मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, पुणे.

- 21 -

२) मा. गटविकास अधिकारी, पंचायत समिती, शेर, जि. पुणे

समाहानिमाइपसि हानिस
सहस्रानुसुसि सिसि सुसिसि-
सिसि

(सोड)

- 21 -

विवरण पत्र क्र :- 01

लेखा परिक्षण सन 2020/2021 या कालावधीत
ग्रामपंचायतीचा कार्यभार पाहत असलेल्या पदाधिकारी / अधिकारी / कर्मचारी बाबत माहिती

ग्रामपंचायतीचे नाव : शिंदेवाडी , तालुका : भोर , जिल्हा : पुणे

तपशील	संपूर्ण नाव	कालावधी	
		पासून	पर्यंत
सरपंच	श्री. शेफाला अशोक जोरावरी	११/११/२०२०	२२/११/२०२०
सरपंच प्रस्थापक	श्री. भार्गवी. चांदगुडे	२३/११/२०२०	२४/११/२०२१
उपसरपंच	श्री. सरिता राजेंद्र गोगावली	११/११/२०२०	२२/११/२०२०
असुरप्रबंध	श्री. भरविंद परेराय शिंदे	१०/११/२०२१	३१/३/२१
ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी	श्री. डी. भार. सुरवसे	११/११/२०२०	३१/३/२०२१
ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी			

(गोल शिक्का)

Ashinde
सरपंच
ग्रामपंचायत शिंदेवाडी
ता. भोर, जि. पुणे

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

विवरण पत्र क्र. :- 02

ग्रामपंचायतीने विविध बँकेत उघडलेल्या बँक खाते बाबत तपशील

सन 2020/2021

ग्रामपंचायतीचे नाव : शिंदेवाडी , तालुका : और , जिल्हा : पुणे

अ.क्र	योजनेचे नाव	खाते असलेल्या बँकेचे नाव	शाखेचे नाव	खाते क्र.	संयुक्त आहे/ नाही	दि.31/03/2021 अखेर बँक शिल्लक (पासबुक)	दि.31/03/2021 अखेर शिल्लक (रोबकडवरी)
01.	ग्राम निधी	अ.प.स. बँक	क.प.	3083411491	आहे	93889991-	1385
02.	पाणी पुरवठा निधी	—	—	3083419994	आहे	823888-	600391-
03.	13 वा वित्त आयोग	—	—	—	—	—	—
04.	14 वा वित्त आयोग	—	—	—	—	—	—
05.	15 वा वित्त आयोग	—	—	—	—	—	—
06.	पर्यावरण निधी	—	—	—	—	—	—
07.	दलित वस्ती योजना	—	—	—	—	—	—

-23-

(गोल शिक्का)

Ashinde

संस्थेचे

ग्रामपंचायत शिंदेवाडी

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

विवरण पत्र क्र. :- 02 (अ)

पावती संख्या व प्रमाणके संख्या बाबतची माहिती

सन 2020/2021

ग्रामपंचायतीचे नाव : शिंदेवाडी , ता.भोरा : भोरा , जि.पुणे

अ.क्र.	योजनेचे नाव	नमुना क्र 7 व 10 पावती संख्या	प्रमाणके संख्या
01.	ग्राम निधी	99 व 102	988
02.	पाणी पुरवठा निधी	व.नं. → 010	
03.	13 वा वित्त आयोग	तिशब्द	
04.	14 वा वित्त आयोग	किंवा 94	
05.	15 वा वित्त आयोग	08	
06.	पर्यावरण निधी	तिशब्द	
07.	दलित वस्ती योजना		

(गोल शिक्का)

Ashinde

सुरपंच

ग्रामपंचायत शिंदेवाडी
ता. भोरा, जि. पुणे

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

विवरण पत्र क्र. :- 03

मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 129 (01), (02) व (04) व
 महाराष्ट्र शासन ग्रामविकास विभाग क्र. पीआरसी /1076/3335/23, दि 31/01/1977 अन्वये वसुली करावी.
 ग्रामपंचायतीचे नाव : शिंदेवाडी, तालुका : शेठेर, जिल्हा : पुणे

घरपट्टी, दिवाबल्ली व आरोग्य कर सन 2020/2021

अ.क्र.	मागणी			वसुली			घकबाकी		
	मागील घकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकूण (रुपये)	मागील घकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकूण (रुपये)	मागील घकबाकी (रुपये)	चालु मागणी (रुपये)	एकूण (रुपये)
घरपट्टी	3280000	2550000	5830000	2595000	9808000	23468000	2200000	9900000	23468000
दिवाबल्ली	89000	250000	339000	99000	5200	90000	30000	90000	80000
आरोग्यकर	82000	250000	332000	99000	5200	90000	30000	90000	80000
सामान्य पाणीपट्टी									
खास पाणीपट्टी	500000	930000	1430000	500000	230000	730000	450000	200000	650000
एकूण	3590000	2550000	6140000	900000	9808000	10708000	2200000	9900000	10708000

-25-

Ashimale

ग्रामपंचायत शिंदेवाडी

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

(मोल शिक्का)

विवरण पत्र क्र. :- 04

ग्रामपंचायत हद्दीतील कारखाना व इतर कर वसूली घकबाकी सन 2020/2021

ग्रामपंचायतीचे नाव :- शिंदेयाडी , तालुका : भोर , जिल्हा : पुणे

अ.क्र.	गा.प. हद्दीतील कारखान्याची संख्या	कारखाना कराची सुरुवातीची घकबाकी (रुपये)	चालू वर्षात मागणी (रुपये)	चालू वर्षात वसूली (रुपये)	दि.31/03/2021 अखेर घकबाकी (रुपये)	शेरा
	६५	९५५२०३	१५०६५०४	११६७०५५	१२६९६८	

ग्रामपंचायत हद्दीतील कारखान्यांची नावे व आकारलेला कर व दर जागेच्या क्षेत्रफळाचा तपशील

अ.क्र.	गा.प. हद्दीतील कारखान्याचे नाव	कारखान्याचे जागेचे क्षेत्रफळ	आकारलेले कराचा दर (रुपये)	एकुण आकारलेले कर (रुपये)	सन 2020/2021 मध्ये केलेले वसुली (रुपये)	दि.31/03/2021 अखेर घकबाकी (रुपये)
१)	छीयन विद्युत्	१६०४८	अच्छवली	३०३२६	३०३२६	-
२)	कोल्काॅन इजिनिंग	१६६६६	रुच	५३३६२	५३३६२	-
३)	प्रिक्स गिभर	५५७३	भाखजीमुखा	११५५६	११५५६	-
४)	सेरमेट रेसिस्ट्रॉनिक्स	२००७१	-	६५३६२	६५३६२	-
५)	रतिवाल भाषिव्यालाळ अगार	९८३५	-	२६७७१	२६७७१	-

(गोल शिक्का)

Ashande

संस्थेचे
ग्रामपंचायत शिंदेयाडी
ता. भोर, जि. पुणे

सजमंतेक / सजमंतेकत अतिकारी

- 27 -

वितरणपत्र क्र :- 05

ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग मंत्रालय मुंबई गांधी पत्र क्र. वहीपीएम-2606/पक्र4223/परा-04(22)
दि 08/10/2000 अन्वये कर आकारणी करावी.

ग्रामपंचायत हद्दीतील उभारलेले मनोरे (मोबाईल टॉवर) बाबतचा तपशील
सन 2020/2021

ग्रामपंचायतीचे नाव : भोर

तालुका भोर

जिल्हा : पुणे

अ. क्र.	गा.प हद्दीतील उभारलेले मनोरे (टॉवर)	मनोन्याची (टॉवर) संख्या	मनोन्यासाठी आकारण्यात आलेले कर	आकारण्यात आलेल्या दराबाबत ठराव क्र. व दिनांक	सन 2020/2021 सुरवातीची धकबाकी	घालू वर्षातील मागणी सन 2020/2021 (रुपये)	एकूण मागणी (रुपये)	घालू वर्षात वसुली (रुपये)	दि. 31/03/2021 अर्धा धकबाकी (रुपये)
9	2	2	94000	115 2019/20	904000	94000	820000	87000	87000

(मोल शिक्का)

Achindle

सरपंच
ग्रामपंचायत शिंदेवाडी
ता. भोर, जि. पुणे

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

- 28 -

विवरणपत्र क्र :- 00

ग्रामपंचायत तिलाव / हरीसी करिता असलेल्या मालमत्ता वस्तुबाबत तपशील

सन 2020/2021

ग्रामपंचायतीचे नाव : शिंदेवाडी

, तालुका : भोर

, जिल्हा : पुणे

अ.क्र	मालमत्ता / वस्तु चे नाव	मालमत्ता/ वस्तु तिलावाचा कालावधी वर्ष/महिने	अटी नुसार अनामत ठरलेली रक्कम (रुपये)	बोलीनुसार तिलाव घेणाऱ्याचे नाव	तिलावाचे रक्कम (रुपये)	भरणा केलेली रक्कम (रुपये)	यकबाकी आकारलेली रक्कम (रुपये)
01.	बाजार तिलाव						
02.	फळ झाडे						
03.	वाहन तळ थांबा						
04.	तलाव तिलाव						

(गोल शिक्का)

Shinde
सरपंच
ग्रामपंचायत शिंदेवाडी
ता. भोर, जि. पुणे

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

- 29 -

विवरणपत्र क्र:- 07

ग्रामपंचायतीचे भाडे तत्वावर असलेल्या गाळे/ इमारती/रिकामी जागा व इतर बाबत तपशील
सन 2020/2021

ग्रामपंचायतीचे नाव : शिंदेवाडी , तालुका : भोर

जिल्हा : पुणे

भाडे/तत्वावर असलेल्या मालमत्तेचे नाव गाळे /इमारती / रिकामी जागा	संख्या	पति मालमत्ता क्षेत्रफळ	आकारण्यात आलेले भाडे पति मालमत्ता (रुपये)	सुरवातीचा धकबाकी 2020/2021 अखेर (रुपये)	धान वर्षातील मागणी सन 2020/2021 (रुपये)	एकूण मागणी (रुपये)	धान वर्षात वन्मूनी सन 2020/2021 (रुपये)	दि. 31/03/2021 अखेर धकबाकी (रुपये)

ग्रामपंचायतीच्या हद्दीतील परंतु भाडे/तत्वावर न दिलेल्या मालमत्ता बाबत तपशील

मालमत्तेचे नाव गाळे/ इमारती/रिकामी जागा	संख्या	जागेचे क्षेत्रफळ	भाडे/तत्वावर न दिलेल्या अथवा बाबत नसल्याचे कारण

(गोल शिक्का)

Ashimole
सरपंच

ग्रामपंचायत शिंदेवाडी
ता. भोर, जि. पुणे

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

ग्रामपंचायतीने दिलेल्या सर्वसाधारण नळ पुरवठा व विशेष नळ पुरवठा बाबत तपशील
सन 2020/2021

ग्रामपंचायतीचे नाव : शिंदेवाडी , तालुका : भोर

जिल्हा : पुणे

अ.क्र	नळ कनेक्शन तपशील	कनेक्शन संख्या	आकारलेले दर	घानू वर्षातील वसुली(रुपये)	दि. 31/03/2021 अखेर धकबाकी
01.	सर्वसाधारण कनेक्शन	-	9000	-	-
02.	विशेष नळ कनेक्शन	930	9000	843000	534000
03.	नळ अनामत	-	-	-	-

ग्रामपंचायत हद्दीतील / पंचायतीकडे असलेल्या हातपंप / विद्युतपंप / जनरेटर / ट्रॅक्टर एंजे / फॉगिंग मशिन
इतर बाबत तपशील

अ.क्र	साहित्याचे नांव	एकुण संख्या	घानू स्थितीत	बंद स्थितीत संख्या	शेरा
01.	हात पंप	2	2	-	-
02.	विद्युत पंप	8	8	-	-
03.	एंजे	1	-	-	-
04.	ट्रॅक्टर	1	-	-	-
05.	फॉगिंग मशीन	9	9	9	-
06.	इतर	-	-	-	-

Ashinde

सरपंच

ग्रामपंचायत शिंदेवाडी
ता. भोर, जि. पुणे

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

(गोल शिक्का)

-31-

विवरणपत्र क्र.: 09

परिपत्रक 1092/3001/प.क्र.-011/ दि. 26/05/1995 अन्वये मातमत्तेची नोंदणी केल्याशिवाय त्यावर नियंत्रण ठेवण्यात येईल.
मुद्रांक शुल्क भरल्याशिवाय फेरफार करण्यासाठी स्विकारू नये.
ग्रामपंचायतीने वर्षात केलेल्या फेरफार बाबत तपशील
सन 2020/2021

ग्रामपंचायतीचे नाव : शिंदेवाडी . तालुका : भोर . जिल्हा : पुणे

अ.क्र.	मुळमातकाचे नाव	मातमत्ता क्र./ घर क्र.	खरेदीदाराचे/ वारसाचे नाव	फेरफारसाठी अर्ज केल्याचा दि.	फेरफार वसूली सामान्य पा.क्र दि.	फेर फारसाठी आकारलेली फी (रुपये)	गा.प. ठराव क्र. दि.
			वि.म.				

(गोल शिक्का)

Ashinde
संरपंच
सुरपंच
ग्रामपंचायत शिंदेवाडी
ता. भोर, जि. पुणे

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

विवरणपत्र क्र.: 10 2020/2021

ग्रामपंचायतीने वर्षात बांधकाम परवाना दिलेल्या माहितीचा तपशील सन 2020/2021

ग्रामपंचायतीचे नाव : शिंदेवाडी , तातुका : ओर , जिल्हा : पुणे

अ.क्र	बांधकाम परवाना मागणीधारकाचे नाव	मालमत्ता / घर क्रमांक	अर्ज मागणी दिनांक	बांधकाम सामान्य परवाना पावती क्रमांक	बांधकाम परवाना आकारलेली फी (रुपये)	बांधकाम परवाना गा.प ठराव मंजूरी क्र.दि.	मुळ मालमत्ता/ घराचा प्रकार	बांधकाम परवान्यानुसार बांधकाम केलेले मातमत्ते/घराचे स्वरूप	बांधकाम पूर्ण झालेल्या नालमत्तेवर शासन द्या नुसार न.नं. 08 वर केलेली आकरणी

विरम

शिंदेवाडी
 तालुका सरपंच
 ग्रामपंचायत शिंदेवाडी
 ता. ओर, जि. पुणे

(गोल शिक्का)

उपस्थित / दस्तऐवज उपस्थित

विवरण पत्र क्रमांक :- 11

ग्रामपंचायतीने केलेल्या कामाचा तपशील (रस्ते / नाली / इमारती बांधकाम / दुकस्ती / इतर कामे) सन 2020/2021

ग्रामपंचायतीचे नाव :

तालुका :

जिल्हा : पुणे

अ.क्र.	कामाचे नाव व जागेचे तपशील	योजनेचे नाव / जि.पा/ ग्रामनिधी	प्र.मान्यता/ठराव क्र. व दिनांक	तांत्रिक मान्यता/अंदाज पत्रक क्र. व दि.	अंदाज पत्रकातील रक्कम	एकूण प्रत्यक्ष खर्च (रुपये)	मोजमाप पुस्तिका न.नं. 20 क नुसार कानाचे मुल्यांकन	न.नं 20 क / नोजनाय पु.क्र पुठ क्र.	काम पूर्ण (चमत्कार) / अपूर्ण	न.नं 23,24,25 ता नोट घटतल्या बाबतचे पुठ क्रमांक
1	वर्षाभर गाटार	ग्रामनिधी	-	-	115100	115100	115524	20100	पूर्ण	-
2	फिदल व शेड बांधणे	-	-	-	165000	162435	165000	-	-	-
3	गाटार बांधणे	-	-	-	1,00,000	98750	1,00,000	-	-	-
4	फिदल व शेड बांधणे	1400	-	-	293040	298185	293040	-	-	-
5	द.व.प.चे गाटार बांधणे	-	-	-	65549	65800	65549	-	-	-

(गोल शिक्का)

Ashrade
सरपंच
ग्रामपंचायत

बांधकाम / शासकीय अधिकारी

ग्रामपंचायत - शिंदेवाडी

, तालुका - भोर

, जिल्हा - पुणे

सन 2020/2021 चे जमा खर्च पत्रक

निधी चे नाव - ग्रामविकास

जमा बाब	रक्कम रुपये	खर्च बाब	रक्कम रुपये
१) धार्याट्टी	२३५६५३५	१) नोकूर पगार	१८४६०६
२) विजकार	१९३३५	२) शार्व वेगळ्या	६२२३७
३) आरोज्य भूर	१९३३७	३) हंगाडी कारा पगार	१०३५००
४) पाठमिपट्टी	४०००	४) धागकचरा वस्त्रग्या	११७९१३
५) ५% बूट	९६४	५) सारमंच भागधन	५०००
६) ५% दंड	३३६०	६) नोकर सूफ	४७००
७) बँक व्याज	१९९३५	७) वृकी भवधन	४९००
८) वेच्यु भारन उभि.	१३५२०	८) कारा आरोज्य	२९३२२
९) मुक्ताक सुदक	५४४४९	९) बँक कॉमिशन	५४५
१०) अगुदान उभि	२१५२०	१०) पा.पू साहित्य।डु.	१७०५००
११) कोरोना दंड	४०००	११) १०% मळा.क	९०३७९
		१२) वायफाय बँक	२१०००
		१३) D.S.C अजिअथेयन	६०००
		१४) गटरदुकर्ती	१९६२००
		१५) रेमकोट बूट	३०५०
		१६) कोरोना साहित्य	३९६००
		१७) ऑफिस सादिक	२५५०५
		१८) कामधुदर दुकर्ती	५५२०
		१९) फिल्टर पॉन्ट. पा.पू	१६२४५५
		२०) डेडकॉक	१२००
		२१) पा.पू २कॉरि संपाई	६६००
		२२) अगुदान कोरोना	२६५००
		२३) शार्व संपाई	१४९००
		२४) पगार फरक	९०००
		२५) पा.पू दुकर्ती	४००००
एकूण जमा		एकूण खर्च	
सुरवातीची शिल्लक		अखेरची शिल्लक	
एकूण एकंदर		एकूण एकंदर	

(मोल शिक्का)

Ashinde
 सरपंच / ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी
 ग्रामपंचायत शिंदेवाडी
 ता. भोर, जि. पुणे

ग्रामपंचायत -

- 37 -
तालुका -

जिल्हा - पुणे

नमुना नंबर 08 अनुसार आकारणी नोंदवही नुसार मिळकतीची माहिती

अ.क्र.	सन	मिळकत क्रमांक		एकूण
		पासून	पर्यंत	
01	दिनांक 31/03/2021 पर्यंत	01	७४२	७४२

अनधिकृत / अधिकृत मिळकतीची माहिती

अ.क्र.	तपशिल	सन 2020/2021 पूर्वीचे	सन 2020/2021 मधील	एकूण
01	अधिकृत मिळकती	४६७	-	४६७
02	अनधिकृत मिळकती	२८८	६६	३५४
	एकूण मिळकती	७५५	६६	८२१

(गोल शिक्का)

~~शिंदे~~
ग्रामपंचायत शिंदेवाडी
ता. शंभेर, जि. पुणे

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

वाचा :- 1) मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 140

2) मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.पुणे यांचकडील आदेश क्र.जिप/पंचा/15/65/2015
दि.09/02/2022

पंचायत समिती कार्यालय भोर
जाक्र/पंचा.2/वशी/220/2025
भोर दिनांक 12/03/2025

आदेश,

लेखा परिक्षण अधिकारी, स्थानिक निधी लेखा, पुणे यांचेकडून संदर्भिय क्र.3 अन्वये प्राप्त झालेल्या ग्रामपंचायत शिंदेवाडी लेखा परिक्षण अहवालाचे आधारे ग्रामपंचायतीने खालील नमुद केलेल्या कालावधीतील लेखापरिक्षण आक्षेपांची पुर्तता पंचायत समितीस सादर केलेली आहे.

ग्रामपंचायतीने सादर केलेल्या अहवालाचे अनुषंगाने पंचायत समितीने खालील नमुद केलेल्या लेखापरिक्षण अहवालातील आक्षेपांचे संदर्भात ग्रामपंचायतीचे लेखापरिक्षण टिपणीत दिलेले दोष, त्रुटी व नियमबाहय गोष्टी दुर केल्या बाबत अहवालची छाननी करुन संदर्भ क्र.2 अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकाराचा वापर करुन सदर आदेशातील खालील रकाना क्र.3 मध्ये नमुद केलेले आक्षेप वगळण्यास मंजूरी देणेत येत आहे.त्याचप्रमाणे रकाना 4 मधिल परिच्छेद (शक) क्रमांक हे पुर्तता अहवालत नमुद केलेल्या कारणास्तव नामंजुर करण्यात येत आहे.

ग्रामपंचायत :-		पंचायत समिती भोर	जि.पुणे
लेखा परिक्षण अहवाल वर्षे	पंचायत समिती ठराव क्रमांक व दिनांक	मंजुर परिच्छेद (शक) क्रमांक	नामंजुर परिच्छेद (शक) क्रमांक
2020-2021	ठराव क्र. ८५ दिनांक 11/03/2025	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18, 19,20,21,22,23,24,25,27,28,30	26, 29
		28	02

(किरणकुमार धनवाडे)
गट विकास अधिकारी (वर्ग-1)
पंचायत समिती भोर

प्रति,

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी

ग्रामपंचायत सांगवी भिडे ता.भोर जि.पुणे

2/- नामंजुर परिच्छेदाची (शकांची) पुर्तता करुन आवश्यक त्या कागदपत्रासह परिच्छेद मंजूरीस सादर करावेत.

प्रत- मा. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत), पुणे जिल्हा परिषद पुणे यांना माहितीस्तव सादर

प्रत- मा. सहाय्यक संचालक, स्थानिक निधी लेखा पुणे 1 यांना माहितीस्तव सादर.

वाचा :- 1) मुंबई ग्रामपंचायत अधिनियम 1958 चे कलम 140

2) मा. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जि.प.पुणे यांचकडील आदेश क्र.जिप/पंचा/*15/65/2015
दि.09/02/2022

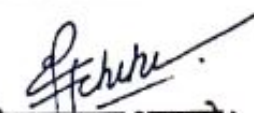
पंचायत समिती कार्यालय भोर
जाक्र/पंचा.2/वशी/220/2025
भोर दिनांक 12/03/2025

आदेश.

लेखा परिक्षण अधिकारी, स्थानिक निधी लेखा, पुणे यांचेकडून संदर्भिय क्र.3 अन्वये प्राप्त झालेल्या ग्रामपंचायत शिंदेवाडी लेखा परिक्षण अहवालाचे आधारे ग्रामपंचायतीने खालील नमुद केलेल्या कालावधीतील लेखापरिक्षण आक्षेपांची पुर्तता पंचायत समितीस सादर केलेली आहे.

ग्रामपंचायतीने सादर केलेल्या अहवालाचे अनुषंगाने पंचायत समितीने खालील नमुद केलेल्या लेखापरिक्षण अहवालातील आक्षेपांचे संदर्भात ग्रामपंचायतीचे लेखापरिक्षण टिपणीत दिलेले दोष, त्रुटी व नियमबाहय गोष्टी दुर केल्या बाबत अहवालची छाननी करुन संदर्भ क्र.2 अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकाराचा वापर करुन सदर आदेशातील खालील रकाना क्र.3 मध्ये नमुद केलेले आक्षेप वगळण्यास मंजूरी देणेत येत आहे.त्याचप्रमाणे रकाना 4 मधिल परिच्छेद (शक) क्रमांक हे पुर्तता अहवालत नमुद केलेल्या कारणास्तव नामंजुर करण्यात येत आहे.

ग्रामपंचायत :-		पंचायत समिती भोर	जि.पुणे
लेखा परिक्षण अहवाल वर्षे	पंचायत समिती ठराव क्रमांक व दिनांक	मंजुर परिच्छेद (शक) क्रमांक	नामंजुर परिच्छेद (शक) क्रमांक
2020-2021	ठराव क्र. ८९ दिनांक 11/03/2025	1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18, 19,20,21,22,23,24,25,27,28,30	26, 29
		28	02

(किरणकुमार धनवाडे)
गट विकास अधिकारी (वर्ग-1)
पंचायत समिती भोर

प्रति,

ग्रामसेवक / ग्रामविकास अधिकारी
ग्रामपंचायत सांगवी भिडे ता.भोर जि.पुणे

2/- नामंजुर परिच्छेदाची (शकांची) पुर्तता करुन आवश्यक त्या कागदपत्रासह परिच्छेद मंजूरीस सादर करावेत.

प्रत- मा. उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी (पंचायत), पुणे जिल्हा परिषद पुणे यांना माहितीस्तव सादर
प्रत- मा. सहाय्यक संचालक, स्थानिक निधी लेखा पुणे 1 यांना माहितीस्तव सादर.